Įstatymas skelbtas: Žin., 1996, Nr. 32-788
Neoficialus įstatymo tekstas

LIETUVOS RESPUBLIKOS STATYBOS ĮSTATYMAS

1996 m. kovo 19 d. Nr. I-1240
Vilnius

Nauja įstatymo redakcija nuo 2002 m. liepos 1 d.:
Nr. IX-583, 2001-11-08, Žin., 2001, Nr. 101-3597 (2001-11-30)

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šis Įstatymas nustato visų Lietuvos Respublikoje statomų, rekonstruojamų ir remontuojamų statinių esminius reikalavimus, statybos techninio normavimo, statybinių tyrinėjimų, statinių projektavimo, naujų statinių statybos, rekonstravimo, remonto, jų pripažinimo tinkamais naudoti, nugriovimo bei visos šios veiklos priežiūros tvarką, statybos dalyvių, viešojo administravimo subjektų, inžinerinių tinklų bei susisiekimo komunikacijų savininkų (ar naudotojų), kitų juridinių ir fizinių asmenų veiklos šioje srityje principus.

2. Šis Įstatymas netaikomas nustatant:

1) žemės gelmių naudojimo (kaip apibrėžta Žemės gelmių įstatyme) paskirties statinių reikalavimus, išskyrus nustatytus šio Įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje;

2) archeologinių ir nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių tyrimų reikalavimus, kuriuos nustato Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymas, išskyrus reikalavimus, nustatytus šio Įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje ir 13 straipsnio 1 dalyje.

2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

1. **Statinio architektūra** – statinio, kaip meno kūrinio, vidaus erdvės ir išorės pavidalas, statinio dalių išdėstymas, jų formų meninė išraiška ir visų statinio elementų tarpusavio santykis.

2. **Statinys** – visa tai, kas sukurta statybos darbais naudojant statybos produktus ir yra tvirtai sujungta su žeme. Tai pastatai (gyvenamieji, pramoniniai, komerciniai, biurai, sveikatos apsaugos, švietimo, poilsio, žemės ūkio ir kiti) ir inžineriniai statiniai ar mišrios rūšies statiniai (su inžineriniais statiniais sujungti pastatai), taip pat statinių priestatai, antstatai ir jų dalys, įrenginių, technologinių inžinerinių sistemų ir statinio inžinerinių sistemų statybinės konstrukcijos. Apibrėžimas „tvirtai sujungta su žeme“ reiškia, kad statinio konstrukcijos yra įleistos į žemę (jūrų, ežerų, upių ar kitų vandens telkinių dugną) ar remiasi į žemės paviršių (vandens telkinių dugną).

3. **Ypatingas statinys** – statinys, kuriame naudojamos ar saugomos pavojingos medžiagos (pagal nustatytus jų ribinius kiekius); statinys, kuriame yra potencialiai pavojingų įrenginių ar atliekami potencialiai pavojingi darbai; sudėtingos konstrukcijos ir sudėtingų technologijų statinys (pagal normatyviniais statybos techniniais dokumentais nustatytus sudėtingumo požymius bei techninius parametrus); visuomenės poreikiams naudojamas pastatas, kuriame vienu metu būna daugiau kaip 100 žmonių; statinys, kuris yra nekilnojamoji kultūros paveldo vertybė. Ypatingų statinių kategorijai priskiriamų statinių sąrašą tvirtina Vyriausybės įgaliota institucija.

4. **Laikinas statinys** – statinys, skirtas naudoti ne ilgiau kaip 3 metus, pagamintas gamykloje ar pastatytas iš surenkamųjų konstrukcijų, kurį galima išardyti ar perkelti į kitą vietą ir kuris neturi pamatų, bet remiasi į žemės paviršių: kioskas, gatvių prekybos, pramogų ar parodos paviljonas, parodos eksponatas, palapinės danga ar pneumatinis apvalkalas, vagonėlis, konteineris, įvairios paskirties aikštelė su dirbtine danga, statybininkų, tyrėjų ar kitos terminuotos veiklos reikmėms skirtas statinys. Laikinas statinys ir teisės į jį nekilnojamojo turto registre neregistruojami.

5. **Nebaigtas statinys** – statinys, kuris dėl neužbaigtų statybos darbų negali būti naudojamas pagal paskirtį ir nėra pripažintas tinkamu naudoti.

6. **Nesudėtingas statinys** – paprastų konstrukcijų pastatas, kurio visų aukštų, rūsio (pusrūsio), antstatų, pastogės patalpų ir naudojimo paskirtimi susietų priestatų plotų, apskaičiuotų tarp išorinių

sienų išorinių paviršių, suma yra ne didesnė kaip 80 kvadratinių metrų; paprastų konstrukcijų inžinerinis statinys. Pastato ir inžinerinio statinio paprastų konstrukcijų požymius ir techninius parametrus nustato normatyviniai statybos techniniai dokumentai.

7. **Pastatas** – stogu apdengtas statinys, kuriame yra vienas ar daugiau kambarių ar kitų patalpų, išdėstytų tarp sienų ir pertvarų ir naudojamų žmonėms gyventi ar žemės ūkio, prekybos, kultūros, transporto ir kitai veiklai.

8. **Viešojo naudojimo pastatas** – viešbutis ar kitas trumpalaikio apgyvendinimo pastatas; įstaigos pastatas; didmeninės ir mažmeninės prekybos pastatas; oro uosto, geležinkelio, autobusų keleivių stoties pastatas; pramoginių renginių pastatas; švietimo ar gydymo ir slaugos įstaigos pastatas; maldos namų ir kitokios religinės veiklos pastatas.

9. **Inžineriniai statiniai** – susisiekimo komunikacijos, inžineriniai tinklai, kanalai, taip pat visi kiti statiniai, kurie nėra pastatai.

10. **Inžineriniai tinklai** – statinio statybos sklype (išskyrus statinio vidų) ir už jo ribų nutiesti komunaliniai ar vietiniai vandentiekio, nuotėkų šalinimo, šilumos, dujų, naftos ar kito kuro, technologiniai vamzdynai, elektros perdavimo, energijos bei nuotolinio ryšio (telekomunikacijų) linijos su jų maitinimo šaltiniais ir įrenginiais.

11. **Susisiekimo komunikacijos** – visų rūšių transporto (biotransporto**,** geležinkelio, automobilių, jūrų, vidaus vandenų, oro, miestų elektrinio transporto) bei pėsčiųjų judėjimo vietos (keliai, gatvės).

12. **Nekilnojamosios kultūros paveldo vertybės** – statiniai, reikšmingi visuomenei dėl jų kultūrinės vertės, saugomi Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo nustatyta tvarka.

13. **Statyba** – veikla, kurios tikslas – pastatyti (sumontuoti, nutiesti) naują, rekonstruoti, remontuoti ar griauti esamą statinį. Ši sąvoka taip pat apima nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių tvarkymo statybos darbus ar statinių statybą jų teritorijose.

14**. Statinio statybos valdymas** – statinio statybos organizavimo būdas, kai statybą ir su ja susijusių kitų statybos techninės veiklos pagrindinių sričių darbus organizuoja statinio statybos valdytojas pavedimo sutarties tarp įgaliotojo – statytojo (užsakovo) ir įgaliotinio – statinio statybos valdytojo pagrindu.

15. **Statybos darbai** – visi darbai, atliekami statant arba griaunant statinį (žemės kasimo, mūrijimo, betonavimo, montavimo, pamatų ir stogų įrengimo, stalių, apdailos, įrenginių paleidimo ir derinimo). Statybos darbai skirstomi į **bendruosius** (žemės darbai, statybinių konstrukcijų statybos ir montavimo darbai) ir **specialiuosius** (kiti statybos darbai). Specialiųjų darbų rūšys nustatomos normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose.

16. **Statyba ūkio būdu** – statybos organizavimo būdas, kai statybos darbai atliekami ir tinkamas naudoti statinys sukuriamas statytojo rizika, nesudarius rangos sutarties, naudojant statytojo darbo jėgą, jam priklausančius statybos produktus, įrenginius.

17. **Naujo statinio statyba** – statybos rūšis, kai yra tikslas statybos sklype, kuriame yra ar nėra statinių, pastatyti naują statinį (nutiesti naujus inžinerinius tinklus, susisiekimo komunikacijas); pastatyti esamo statinio antžeminį ar požeminį priestatą, neatsižvelgiant į tai, ar jie savo paskirtimi bus susiję, ar ne (išskyrus priestatų statybą, kuri pagal šio straipsnio 18 dalį priskirta statinio rekonstravimui); atstatyti buvusį (sugriuvusį, sunaikintą, nugriautą) statinį; atkurti sugriuvusią, sunaikintą ar išnykusią nekilnojamąją kultūros paveldo vertybę.

18. **Statinio rekonstravimas** – statybos rūšis, kai yra tikslas iš esmės pertvarkyti esamą statinį, sukurti jo naują kokybę: pastatyti naujus aukštus (antstatus) ar nugriauti dalį esamų (nedidinant statinio užimto žemės ploto matmenų, išskyrus šioje dalyje nurodytą priestato atvejį); pristatyti prie statinio (ar pastatyti tarp gretimų statinių) priestatą – pagalbinį statinį (pagal naudojimo paskirtį susijusį su statiniu, prie kurio jis pristatomas), kurio visų aukštų, taip pat rūsio (pusrūsio), antstatų, pastogės patalpų plotų suma nebūtų didesnė kaip 10 procentų už tokiu pat būdu apskaičiuotą statinio, prie kurio priestatas pristatomas, plotų sumą; iš esmės keisti statinio fasadų išvaizdą (keičiant apdailą – jos konstrukcijas, medžiagas, įrengiant naujus statinio elementus – balkonus, duris, langus, architektūros detales, keičiant šių statinio elementų matmenis, tipą, išdėstymą ar juos pašalinant); keisti (pašalinti nereikalingas) bet kurias laikančiąsias konstrukcijas kito tipo konstrukcijomis; iš esmės keisti pastato patalpų planą pertvarkant laikančiąsias konstrukcijas; apšiltinti statinio išorines atitvaras (sienas, stogą); atlikti šio straipsnio 20 dalyje išvardytus statinio kapitalinio remonto darbus, jei šie darbai atliekami kartu su statinio rekonstravimu; pertvarkyti statinio bendrąsias inžinerines sistemas keičiant jų tipą, pralaidumą; atlikti technologinių įrenginių ir technologinių inžinerinių sistemų, inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų rekonstravimo darbus, nurodytus

normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose; pritaikyti statinį naujai paskirčiai, kai normatyvinių statybos techninių dokumentų ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų nustatyti naujos statinio paskirties reikalavimai yra griežtesni negu buvusios ir kai šių reikalavimų negalima laikytis atliekant paprastąjį ar kapitalinį remontą.

19. **Statinio remontas** – statybos rūšis, kai yra tikslas iš dalies arba visiškai atkurti normatyvinių statybos techninių dokumentų nustatytas statinio ar jo dalies savybes, pablogėjusias dėl statinio naudojimo, arba jas pagerinti. Statinio remontas skirstomas į statinio **kapitalinį** remontą ir statinio **paprastąjį** remontą.

20. **Statinio kapitalinis remontas** – statinio remontas, kai: statinio susidėvėjusios laikančiosios konstrukcijos (išskyrus laikančiąsias sienas, karkasą ir pamatus, kurie tik stiprinami) keičiamos į tokias pat ar ilgaamžiškesnes bei geresnes naudojimo savybes turinčias laikančiąsias konstrukcijas ar esamos laikančiosios konstrukcijos stiprinamos; iš dalies keičiama statinio fasadų išvaizda (keičiama dalis fasado elementų ar įrengiami papildomai nauji elementai – balkonai, durys, langai, architektūros detalės, keičiama susidėvėjusi statinio išorės apdaila į tokio pat tipo kaip buvusi ar į kitą apdailą); keičiamos susidėvėjusios statinio bendrosios inžinerinės sistemos ar jų elementai į kitas tokio pat tipo sistemas (elementus) nedidinant jų pralaidumo; įrengiamos atskirosios statinio inžinerinės sistemos; atliekami technologinių įrenginių bei technologinių inžinerinių sistemų, inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų kapitalinio remonto darbai, nurodyti normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose.

21. **Statinio paprastasis remontas** – statinio remontas, kai: atliekami statinio išorės ir vidaus konstrukcijų bei kitų statinio elementų remonto darbai – šalinami šių elementų defektai nekeičiant ir nestiprinant statinio laikančiųjų konstrukcijų, bet keičiant ar stiprinant kitas statinio konstrukcijas bei statinio elementus; keičiamos pertvarų vietos; nežymiai keičiamas statinio fasadas (atnaujinama fasado apdaila, įstiklinamos gyvenamojo namo atskirų butų lodžijos, balkonai, pakeičiami butų ar kitų patalpų langai, durys, vėdinimo angos nekeičiant kiekvieno iš jų matmenų daugiau kaip 10 procentų), keičiamos atskirosios statinio inžinerinės sistemos (jų tipas, pralaidumas) ar šalinami jų defektai; šalinami bendrųjų statinio inžinerinių sistemų defektai – pakeičiami atskiri susidėvėję šių sistemų elementai, tačiau nekeičiamas jų tipas bei pralaidumas; atliekamas bendrųjų statinio inžinerinių sistemų dalių, kurios skirtos tik butų ar kitų patalpų reikmėms, remontas pertvarkant, pakeičiant visiškai ar iš dalies šias sistemų dalis, tačiau nekeičiant butuose ar kitose patalpose esančių bendrųjų statinio inžinerinių sistemų bendrojo naudojimo elementų; atliekami technologinių įrenginių ir technologinių sistemų, inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų paprastojo remonto darbai, nurodyti normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose.

22. **Nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių tvarkymo statybos darbai** – nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių tvarkymo darbai: tvarkymo darbai avarijos grėsmei pašalinti, remonto, konservavimo, pritaikymo, restauravimo ar atkūrimo darbai, kaip apibrėžta Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatyme.

23. **Statybvietė** – statinio statybos darbų vieta (teritorija, kurios ribos nustatomos statinio projekte atsižvelgiant į vykdomus statybos darbus, kuri gali sutapti ar nesutapti su statybos sklypo ribomis). Nesutapimo atveju statybvietės dalimi taip pat laikomas žemės plotas, kurio statytojas nevaldo nuosavybės teise arba nevaldo ir nenaudoja kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais ir kurio ribas nustato statytojo ir šio žemės ploto savininko (ar asmens, disponuojančio žeme) sutartis; statinys – kai visi statybos darbai atliekami statinio viduje.

24. **Statybos sklypas** – žemės naudojimo tikslinės paskirties nustatytų ribų žemės sklypas (teritorijos dalis), kuriame atliekami statybos darbai.

25. **Statybos sklypo tvarkymas** – sklypo reljefo formavimas (pažeminimas, paaukštinimas, lyginimas), sklypo inžinerinių tinklų ir sklypo susisiekimo komunikacijų tiesimas, žaidimų ar kitų aikštelių įrengimas, tvorų tvėrimas, apželdinimas.

26. **Statybiniai tyrinėjimai** – statinio statybos sklypo (ar, kai reikia, gretimos teritorijos), statinio projektavimo sąlygų sąvade nustatytų inžinerinių tinklų (kuriuos reikia nutiesti ar esamų bei statomų) ir susisiekimo komunikacijų sklypų (trasų) inžineriniai geodeziniai tyrinėjimai, inžineriniai geologiniai, geotechniniai bei kiti tyrimai; aplinkos, kraštovaizdžio, higieniniai tyrimai; kai rekonstruojamas ar remontuojamas esamas statinys arba pristatomas prie esamo statinio (statant arti jo) naujas statinys, – taip pat esamo ir gretimų statinių, kuriems gali turėti įtakos numatomi statybos darbai, tyrimai; esamų pastatų nuosėdžių ir deformacijų stebėjimai.

27. **Statinio projektas** – normatyvinių statybos techninių dokumentų nustatytos sudėties dokumentų, kuriuose pateikiami statytojo sumanyto statinio sprendiniai (aiškinamoji dalis, projekto dalys, skaičiavimai, brėžiniai), skirtų statinio statybai įteisinti ir vykdyti, visuma.

28. **Statinio projektavimas** – architektūrinė inžinerinė veikla, kurios tikslas parengti statinio projektą.

29. **Statinio projektavimo valdymas** – statinio projektavimo organizavimo būdas, kai projektavimą ir su juo susijusių kitų statybos techninės veiklos pagrindinių sričių darbus organizuoja statinio projektavimo valdytojas pavedimo sutarties tarp įgaliotojo – statytojo (užsakovo) ir įgaliotinio – statinio projektavimo valdytojo pagrindu.

30. **Privalomieji statinio projekto rengimo dokumentai** – teritorijų planavimo dokumentai (Teritorijų planavimo įstatymo nustatytais atvejais), nuosavybės teisę ar kitokias teises į žemę (statybos sklypą) patvirtinantys dokumentai; projektiniai pasiūlymai (jeigu jie rengiami); statinio projektavimo sąlygų sąvadas, statinio projektavimo užduotis, statinio ir statybos sklypo statybinių tyrinėjimų dokumentai.

31. **Projektiniai pasiūlymai** – eskizinis projektas, kurio tikslas – išreikšti projektuojamo statinio architektūros ir kitų pagrindinių sprendinių idėją ir kuris pateikiamas kaip medžiaga projektuotojo parinkimo konkursui bei gali būti naudojamas projektavimo sąlygoms parengti.

32. **Statinio projektavimo sąlygos** – privalomieji reikalavimai, jeigu jie nenustatyti ar nepakankamai išsamiai nurodyti teritorijų planavimo dokumentuose: tiesti komunalinius ir vietinius inžinerinius tinklus, prijungti prie jų statinio ir technologines inžinerines sistemas, taip pat statybos sklypo inžinerinius tinklus; nutiesti susisiekimo komunikacijas, prijungti prie jų statybos sklypo susisiekimo komunikacijas; savivaldybės mero (jo įgalioto savivaldybės administratoriaus ar kito savivaldybės administracijos tarnautojo) nustatomi statinio architektūros ir statybos sklypo tvarkymo urbanistiniai reikalavimai, atitinkantys šio ir kitų įstatymų bei teritorijų planavimo dokumentų nustatytus statybos sklypo (ar teritorijos) tvarkymo ar apsaugos reikalavimus (reglamentą), atsižvelgiant į statinio paskirtį, konkrečią statybos vietą, gretimybes bei trečiųjų asmenų pagrįstų teisių apsaugą, susijusią su statinio statyba; daugiabučio gyvenamojo namo bendrojo naudojimo patalpų rekonstravimo ir gyvenamųjų patalpų paskirties keitimo reikalavimai; planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentai (Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatytais atvejais); aplinkos apsaugos institucijos nustatyti gamtos išteklių naudojimo reikalavimai (tuo atveju, kai neprivalomas planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas, bet užbaigus statyti statinį yra reikalingas šios institucijos leidimas naudoti gamtos išteklius); už nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugą atsakingos įgaliotos institucijos patvirtintas nekilnojamosios kultūros paveldo vertybės apsaugos reglamentas (arba laikinas reglamentas), kurio sąvoka apibrėžta Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatyme; Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintas saugomos teritorijos reglamentas (arba laikinas reglamentas), kurio sąvoka apibrėžta Saugomų teritorijų įstatyme; kiti įstatymų nustatyti reikalavimai.

33. **Statinio projektavimo sąlygų sąvadas** – savivaldybės mero (jo įgalioto savivaldybės administratoriaus ar kito savivaldybės administracijos tarnautojo) patvirtintas konkrečiam statiniui nustatytų projektavimo sąlygų, įvardytų šio straipsnio 32 dalyje, bendrasis dokumentas.

34. **Statinio projekto tvirtinimas** – statytojo (užsakovo) pritarimas parengtam statinio projektui, įforminamas tvarkomuoju dokumentu – kai statytojas (užsakovas) yra Lietuvos ar užsienio valstybės juridinis asmuo, arba statytojo (užsakovo) žyma „tvirtinu“ ir parašu statinio projekte – kai statytojas (užsakovas) yra Lietuvos ar užsienio valstybės fizinis asmuo. Abiem atvejais nurodomi pagrindiniai šio statinio techniniai ir ekonominiai rodikliai, aplinkos ir kraštovaizdžio reikalavimai.

35. **Statinio projekto ekspertizė** – įvertinimas, kaip statinio projekte įgyvendinti šio Įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodyti esminiai statinio reikalavimai, taip pat kitų įstatymų ir teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų bei privalomųjų statinio projekto rengimo dokumentų reikalavimai.

36. **Statinio ekspertizė** – esamo ar statomo statinio techninės būklės įvertinimas turint tikslą nustatyti, ar statinys atitinka šio Įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodytus esminius statinio reikalavimus.

37. **Statinio projekto vykdymo priežiūra** – statytojo (užsakovo) organizuota projektuotojo atliekama statybos priežiūra, kurios tikslas – kontroliuoti, kad statinys būtų statomas pagal statinio projektą ir kad būtų įgyvendinta projekte sukurta statinio architektūra. Statinio projekto dalies vykdymo priežiūra yra statinio projekto vykdymo priežiūros dalis.

38. **Statinio statybos techninė priežiūra** – statytojo (užsakovo) organizuota statinio statybos priežiūra (nuo statinio statybos pradžios iki statinio pripažinimo tinkamu naudoti), kurios tikslas – kontroliuoti, ar statinys statomas pagal statinio projektą, statybos rangos sutarties (kai statyba vykdoma rangos būdu), įstatymų, kitų teisės aktų, taip pat normatyvinių statybos techninių dokumentų, normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų reikalavimus.

39. **Statybos valstybinė priežiūra** – statinio projektavimo, statybos, jo pripažinimo tinkamu naudoti valstybinė priežiūra nuo statinio projektavimo pradžios iki statinio pripažinimo tinkamu naudoti, taip pat statinio griovimo priežiūra.

40. **Statinio normatyvinė kokybė** – statinio projekto, statybos darbų ir pastatyto statinio kokybė, atitinkanti normatyvinių statybos techninių dokumentų ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų nustatytus reikalavimus.

41. **Statytojas (užsakovas)** – Lietuvos ar užsienio valstybės fizinis ar juridinis asmuo, kuris investuoja lėšas į statybą ir kartu atlieka užsakovo funkcijas (ar jas paveda atlikti kitam fiziniam ar juridiniam asmeniui).

42. **Tyrinėtojas** – Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė, kurios įstatuose numatyta tam tikros srities tyrinėjimų (tyrimų) veikla, arba fizinis asmuo, kuriems šis ar kiti įstatymai suteikia teisę atlikti statybinius ir kitus su statyba susijusius tyrinėjimus **(**tyrimus**).**

43. **Statinio projektuotojas** – statinio projektą rengiantys: įmonė, fizinis asmuo ar kiti subjektai, nurodyti šio Įstatymo 14 straipsnio 1 ir 2 dalyse.

44. **Statinio projekto vadovas** – fizinis asmuo (specialistas, turintis statybos, architektūros ar kitą aukštąjį inžinerinį išsimokslinimą), kuris, atstovaudamas statytojo interesams, normatyvinių statybos techninių dokumentų nustatyta tvarka organizuoja statinio projekto rengimą, koordinuoja statinio projekto dalių sprendinius bei statinio projekto dalių vadovų veiklą, prižiūri ir atsako, kad statinio projekte būtų įgyvendinti įstatymų, kitų teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų, privalomųjų statinio projekto rengimo dokumentų reikalavimai.

45. **Statinio architektas** – statinio, kaip architektūros kūrinio, autorius, projektuotojas, fizinis asmuo (specialistas, turintis architektūros aukštąjį išsimokslinimą), kuris vienas savarankiškai kuria statinio architektūrą, yra statinio projekto architektūrinės dalies rengėjas ir tos dalies vadovas, dirba pagal patentą arba projektavimo įmonėje; projektavimo įmonės fizinių asmenų (turinčių aukštąjį architektūrinį išsimokslinimą) grupė, vadovaujama statinio projekto architektūrinės dalies vadovo.

46. **Statinio projekto rengėjas** – projektuotojas fizinis asmuo (specialistas, turintis statybos, architektūros ar kitą aukštąjį inžinerinį išsimokslinimą), kuris vienas rengia statinio projektą, yra šio projekto vadovas, arba projektuotojo ir projektavimo įmonės fizinių asmenų (specialistų) grupė, vadovaujama projekto vadovo, sudaryta iš jam pavaldžių (techniniais klausimais) statinio architekto, projekto dalių vadovų ir specialistų.

47. **Statinio projekto dalies rengėjas** – specialistas (fizinis asmuo, turintis statybos, architektūros ar kito techninio profilio aukštąjį išsimokslinimą), kuris vienas rengia projekto dalį ir yra jos vadovas, arba specialistų grupė, vadovaujama projekto dalies vadovo.

48. **Statinio projektavimo valdytojas** – įmonė, veikianti kaip įgaliotojo – statytojo (užsakovo) įgaliotinis, valdantis statinio projektavimą, organizuojantis statinio projektavimo ir su juo susijusių kitų statybos techninės veiklos pagrindinių sričių darbus, kuriuos atlieka jo pasamdyti fiziniai ar juridiniai asmenys.

49. **Statinio statybos rangovas** (toliau – **rangovas)** – įmonė, fizinis asmuo ar kiti šio Įstatymo 15 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti subjektai.

50. **Statinio statybos vadovas** – fizinis asmuo (specialistas, turintis statybos, architektūros ar kitą aukštąjį inžinerinį išsimokslinimą), kuris, atstovaudamas rangovui (kai statyba vykdoma rangos būdu) ar statytojui (užsakovui) (kai statyba vykdoma ūkio būdu) ir įgyvendindamas statinio projektą nuo statybos pradžios iki statinio pripažinimo tinkamu naudoti, vadovauja statybos darbams, kartu yra bendrųjų statybos darbų vadovas, koordinuoja statinio statybos specialiųjų darbų vykdymą bei šių darbų vadovų veiklą ir pagal kompetenciją atsako už pastatyto statinio normatyvinę kokybę.

51. **Statinio statybos techninis prižiūrėtojas** – fizinis asmuo (specialistas, turintis statybos, architektūros ar kitą techninio profilio aukštąjį išsimokslinimą), kuris, atstovaudamas statytojui (užsakovui), vadovauja konkretaus statinio statybos techninei priežiūrai, atlieka statinio statybos (bendrųjų statybos darbų) bendrosios techninės priežiūros vadovo funkcijas, koordinuoja specialiąją statinio statybos priežiūrą, jos vadovų veiklą ir pagal kompetenciją atsako už pastatyto statinio normatyvinę kokybę.

52. **Statinio statybos valdytojas** – įmonė, veikianti kaip įgaliotojo – statytojo (užsakovo) įgaliotinis, valdantis statinio statybą, organizuojantis statinio statybos ir su ja susijusių kitų statybos techninės veiklos pagrindinių sričių darbus, kuriuos atlieka jo pasamdyti fiziniai ar juridiniai asmenys.

53. **Tiekėjas** – fizinis ar juridinis asmuo – statybos produktų ir įrenginių gamintojas, platintojas, importuotojas, paslaugų organizacija.

54. **Normatyvinis statybos techninis dokumentas** – dokumentas, kuris nustato statinio projektavimo, statybos, statinio pripažinimo tinkamu naudoti ir nugriovimo reikalavimus, taisykles, bendruosius principus ir charakteristikas. Tai statybos techniniai reglamentai, statybos taisyklės, standartai, techniniai liudijimai, metodiniai nurodymai, rekomendacijos.

55. **Normatyviniai statinio saugos ir paskirties dokumentai** – dokumentai, kurie kitų įstatymų ar teisės aktų pagrindu nustato statinio apsaugos ir saugos, žmonių, kurie juo naudojasi, apsaugos ir saugos, statinio aplinkos apsaugos ir saugos reikalavimus pagal šio Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nurodytas sritis, atsižvelgiant į statinio paskirtį (statinio tipą) ir jame planuojamą veiklą. Šie dokumentai taip pat nustato statinio paskirties reikalavimus: statinio matmenų (priklausančių nuo statinio paskirties) apskaičiavimo, funkcinių ryšių tarp statinio dalių (patalpų) ir statinių, technologinių ir energetikos įrenginių, technologinių inžinerinių sistemų, technologijos ir energetikos procesų patikimumo, efektyvumo ir saugos; inžineriniais tinklais tiekiamų ir statinio inžinerinėse sistemose naudojamų vandens, nuotėkų, energijos nešiklių ir pan.; žemės ūkio melioracijos sistemų reguliuojamo dirvožemio drėgmės režimo ir agrotechnikos.

56. **Statinio saugos ir paskirties reikalavimų valstybinės priežiūros institucijos** – valstybės institucijos, turinčios valdymo įgaliojimus ir vykdančios įstatymų ar Vyriausybės nutarimų nustatytą tam tikros srities veiklą ar atliekančios statybos darbų, kurie yra susiję su statinio saugos ir paskirties reikalavimais, valstybinę priežiūrą.

57. **CE** – ženklas, patvirtinantis, kad statybos produktas atitinka galiojančių Europos Sąjungos teisės aktų nustatytus reikalavimus.

58. **Statybos produktas** – pagamintas produktas, numatomas ilgam laikui įkonstruoti, įmontuoti, įdėti ar instaliuoti į pastatą ar inžinerinį statinį.

59. **Techninis liudijimas** – bet kuris dokumentas, patvirtinantis statybos produkto tinkamumo naudoti techninį įvertinimą pagal statinio, kuriame numatoma šį produktą naudoti, esminius reikalavimus ir nustatantis techninius statybos produkto reikalavimus.

60. **Techninė specifikacija** – dokumentas (dokumento dalis), kuriame pateiktus techninius reikalavimus turi atitikti apibūdinamas produktas, procesas ar paslauga. Statybos produktų techninės specifikacijos yra standartai ir techniniai liudijimai.

61. **Statinio inžinerinės sistemos** – statinio patalpų inžinerinės sistemos (jų dalys, stovai), skirtos statinio naudojimo ir priežiūros tikslams, statinyje gyvenančių, dirbančių ar jį kitaip naudojančių žmonių poreikiams tenkinti: vandentiekio, nuotėkų šalinimo, šildymo, vėdinimo, oro kondicionavimo, dujų, elektros, nuotolinio ryšio (telekomunikacijų), gaisrinės saugos ir gaisro aptikimo, pranešimo apie jį bei gesinimo, šiukšlių šalinimo, žmonėms vežti skirtų liftų ir kitos sistemos bei jų reguliavimo, valdymo, automatizavimo ir signalizacijos sistemos.

62. **Bendrosios statinio inžinerinės sistemos** – viso pastato (visų pastato patalpų) inžinerinės sistemos, užtikrinančios šių patalpų funkcionavimą ir tenkinančios jų naudotojų poreikius.

63. **Atskirosios statinio inžinerinės sistemos** – nepriklausomos nuo kitų vienos ar kelių pastato patalpų inžinerinės sistemos (nesusietos su bendrosiomis pastato inžinerinėmis sistemomis), užtikrinančios šių patalpų funkcionavimą ir tenkinančios jų naudotojų poreikius.

64. **Technologinės inžinerinės sistemos** – gamybinės paskirties sistemos statinyje vykstantiems technologijos procesams ir technologinių įrenginių normaliam darbui užtikrinti. Tai technologinėms reikmėms skirtos vandentiekio, nuotėkų šalinimo, šildymo, vėdinimo, oro kondicionavimo, dujų, kuro tiekimo, elektros, nuotolinio ryšio (telekomunikacijų) bei informacijos, gaisrinės saugos ir gaisro aptikimo, pranešimo apie jį bei gesinimo, dūmų, buitinių atliekų šalinimo, krovininių liftų bei kitos sistemos.

65. **Komunaliniai inžineriniai tinklai** – inžineriniai tinklai, skirti miesto, miestelio, kaimo (ar atskirų jų dalių, zonų) vartotojų poreikiams tenkinti, su bendrais tinklų maitinimo šaltiniais.

66. **Vietiniai inžineriniai tinklai** – inžineriniai tinklai (su jų maitinimo šaltiniais), skirti vieno vartotojo ar grupės vartotojų poreikiams tenkinti.

67. **Įrenginiai** – mašinos, prietaisai, įtaisai energijai, medžiagoms gaminti ir informacijai priimti, perduoti ar keisti.

68. **Laikančiosios konstrukcijos** – konstrukciniai statinio elementai, kurių svarbiausia paskirtis – laikyti apkrovas (konstrukcijų, įrenginių, sniego, vėjo, žmonių, grunto ir pan.).

69. **Paslėptos statinio konstrukcijos ir paslėpti statybos darbai** – konstrukcijos, paslėptos vėliau sumontuotų kitų konstrukcijų, ar statybos darbai, paslėpti vėliau atliktų darbų.

70. **Ekonomiškai pagrįsta statinio naudojimo trukmė** – laikotarpis, per kurį tikslinga naudoti statinį palaikant jo naudojimo savybes, atitinkančias esminius statinio reikalavimus, atsižvelgiant į visus tarpusavyje susijusius aspektus: projektavimo, statybos, naudojimo bei naudojamo statinio draudimo išlaidas, išlaidas naudojimo sutrikimams išvengti; statinio griūties riziką ir pasekmes jo naudojimo laikotarpiu; planuojamą dalinį atnaujinimą; valymo, techninio aptarnavimo, priežiūros bei remonto išlaidas.

71. **Savavališka statinio statyba (griovimas)** – statinio statyba (griovimas) be šio Įstatymo nustatyta tvarka gauto statybos leidimo; nesudėtingo statinio statyba be normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose nurodyto dokumento, kai statybos leidimas neprivalomas.

3 straipsnis. Teisė būti statytoju ir šios teisės įgyvendinimas

1. Teisę būti statytoju Lietuvos Respublikoje turi Lietuvos bei užsienio valstybių fiziniai ir juridiniai asmenys.

2. Ši teisė įgyvendinama, kai:

1) statytojas žemės sklypą valdo nuosavybės teise arba valdo ir naudoja kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais;

2) statytojas turi nustatyta tvarka parengtą ir patvirtintą (kai tai privaloma) statinio projektą ar nekilnojamosios kultūros paveldo vertybės tvarkymo statybos darbų projektą;

3) statytojas turi nustatyta tvarka išduotą statybos leidimą.

3. Šio straipsnio 2 dalies reikalavimai netaikomi arba taikomi iš dalies, kai projektuojami nesudėtingi statiniai ar jų dalys, vykdoma jų statyba ar atliekamas statinio paprastasis remontas. Nesudėtingų statinių sąrašą tvirtina bei jų projektavimo, statybos, pripažinimo tinkamais naudoti bei griovimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

4 straipsnis. Esminiai statinio reikalavimai

1. Statinys (jo dalis) turi būti suprojektuotas ir pastatytas iš tokių statybos produktų, kurių savybės per ekonomiškai pagrįstą statinio naudojimo trukmę užtikrintų šiuos esminius statinio reikalavimus:

1) mechaninio atsparumo ir pastovumo, t. y. kad apkrovos, galinčios statinį veikti statybos ir naudojimo metu, nesukeltų šių pasekmių: viso statinio ar jo dalies griūties, didesnių deformacijų nei leistinos, žalos kitoms statinio dalims, įrenginiams ar sumontuotai įrangai; žalos dėl aplinkybių, kurių be didelių sunkumų ir išlaidų galima išvengti ar jas apriboti (sprogimas, smūgis, perkrova, žmonių padarytos klaidos);

2) gaisrinės saugos, t. y. kad kilus gaisrui statinio laikančiosios konstrukcijos tam tikrą laiką galėtų išlaikyti jas veikusias ir dėl gaisro atsiradusias apkrovas; būtų apribota: gaisro kilimo galimybė ir ugnies bei dūmų plitimas statinyje, gaisro išplitimas į gretimus statinius; statinyje esantys žmonės galėtų saugiai išeiti iš jo ar būtų galima juos išgelbėti kitomis priemonėmis; veiktų žmonių įspėjimo ir gaisro gesinimo sistemos; gelbėtojai (ugniagesiai) galėtų saugiai dirbti;

3) higienos, sveikatos ir aplinkos apsaugos, t. y. kad būtų nepažeistos statinyje ar prie jo esančių žmonių higienos sąlygos ir nekiltų grėsmė žmonių sveikatai dėl šių priežasčių: kenksmingų dujų išsiskyrimo, pavojingų kietųjų dalelių ar dujų atsiradimo ore, pavojingos spinduliuotės, vandens ar dirvožemio taršos, nuotėkų, dūmų, kietųjų ar skystųjų atliekų netinkamo šalinimo, statinių konstrukcijų ar statinių vidaus drėgmės;

4) saugaus naudojimo, t. y. kad statinį naudojant ar prižiūrint būtų išvengta nelaimingų atsitikimų (paslydimo, kritimo, susidūrimo, nudegimo, sužeidimo ar sužalojimo elektros srove, sprogimo) rizikos;

5) apsaugos nuo triukšmo, t. y. kad statinyje ar prie jo būnančių žmonių girdimas triukšmas nekeltų grėsmės jų sveikatai, leistų miegoti, ilsėtis bei dirbti normaliomis sąlygomis;

6) energijos taupymo ir šilumos išsaugojimo, t. y. kad naudojamas šiluminės energijos kiekis, atsižvelgiant į vietovės klimato sąlygas ir gyventojų poreikius, nebūtų didesnis už reikiamą (t. y. apskaičiuotą pagal higienos normų ir pastato ar jo patalpų paskirties reikalavimus).

2. Šio straipsnio 1 dalyje išvardytus esminius statinio reikalavimus (vieną, kelis ar visus) bei statinio techninius parametrus pagal statinių ar statybos produktų charakteristikų lygius bei klases

nustato normatyviniai statybos techniniai dokumentai, nurodyti šio Įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 4 punktuose.

3. Statinių klasifikavimas pagal jų naudojimo paskirtį ir jų gyvavimo trukmė (atsižvelgiant į statybos produktus, iš kurių jie pastatyti, klimato sąlygas ir naudojimo paskirtį) nustatomi normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose.

5 straipsnis. Esminiai statinio architektūros reikalavimai

Statinio architektūra turi būti tokia, kad:

1) neprieštarautų statinio esminiams reikalavimams, išdėstytiems šio Įstatymo 4 straipsnyje;

2) statinys derėtų prie kraštovaizdžio;

3) atitiktų savivaldybės mero (jo įgalioto savivaldybės administratoriaus ar kito savivaldybės administracijos tarnautojo) išduotame projektavimo sąlygų sąvade nustatytus architektūros ir statybos sklypo tvarkymo urbanistinius reikalavimus, normatyvinius statybos techninius ir normatyvinius statinio saugos ir paskirties dokumentus;

4) atitiktų statinio paskirtį;

5) neprieštarautų statinio inžinerinių sistemų ir technologinių inžinerinių sistemų reikalavimams.

6 straipsnis. Aplinkos, kraštovaizdžio, nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių ir kita apsauga (sauga), trečiųjų asmenų interesų apsauga

1. Atliekant statinio statybinius tyrinėjimus, rengiant statinio projektą, statant ir pripažįstant statinį tinkamu naudoti, be šio Įstatymo, privaloma vadovautis kitais įstatymais, teisės aktais ir nustatyta tvarka patvirtintais normatyviniais statinio saugos ir paskirties dokumentais, reglamentuojančiais:

1) aplinkos apsaugą ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą;

2) saugomų teritorijų, kraštovaizdžio, nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių ir jų teritorijų apsaugą;

3) gaisrinę saugą;

4) gyventojų higieną ir sveikatos apsaugą;

5) darbų saugą ir visuomenės sveikatos apsaugą;

6) branduolinę ir kitą energetinę saugą;

7) potencialiai pavojingų įrenginių priežiūrą.

2. Normuojamus atstumus tarp statinių, tarp statinių ir sklypo ribų, atsižvelgdama į šio Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies ir šio straipsnio 1 dalies reikalavimus, nustato Vyriausybės įgaliota institucija normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose.

3. Projektuojant, statant, rekonstruojant ar kapitališkai remontuojant pastatus ir inžinerinius statinius, būtina juos pritaikyti specifiniams invalidų poreikiams, vadovaujantis Invalidų socialinės integracijos įstatymu.

4. Statinys turi būti statomas ir pastatytas, o statybos sklypas tvarkomas taip, kad statybos metu ir naudojant pastatytą statinį trečiųjų asmenų gyvenimo ir veiklos sąlygos, kurias jie turėjo iki statybos pradžios, galėtų būti pakeistos tik pagal normatyvinių statybos techninių dokumentų ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų nuostatas. Šios sąlygos yra:

1) statinių esamos techninės būklės nepabloginimas;

2) galimybė patekti į valstybinės ir vietinės reikšmės kelius bei gatves;

3) galimybė naudotis inžineriniais tinklais;

4) patalpų, skirtų žmonėms gyventi, dirbti ar verstis kita veikla, natūralaus apšvietimo pagal higienos ir darbo vietų įrengimo reikalavimus išsaugojimas;

5) gaisrinę saugą reglamentuojančiais dokumentais nustatytų saugos priemonių išsaugojimas;

6) apsauga nuo keliamo triukšmo, vibracijos, elektros trikdymų ir pavojingos spinduliuotės;

7) apsauga nuo oro, vandens, dirvožemio ar gilesnių žemės sluoksnių taršos; aplinkos apsaugos statinių bei priemonių, jų veiksmingumo išsaugojimas; gamtos ir kultūros vertybių išsaugojimas; vertingų želdinių išsaugojimas; gaisro gesinimo sistemų išsaugojimas;

8) hidrotechnikos statinių ir melioracijos įrenginių išsaugojimas, kad nebūtų pažeistas tų statinių ir įrenginių sukurtas hidrogeodinaminis režimas.

ANTRASIS SKIRSNIS
STATYBOS TECHNINIS NORMAVIMAS

7 straipsnis. Statybos techninio normavimo pagrindiniai principai

Nacionalinių normatyvinių statybos techninių dokumentų sistemos sudarymo nuostatos turi neprieštarauti Europos Sąjungos ir tarptautinių organizacijų, kurių narė Lietuva yra, normatyvinių statybos techninių dokumentų sistemos principams ir reikalavimams, šiam ir kitiems Lietuvos Respublikos įstatymams bei kitiems teisės aktams.

8 straipsnis. Normatyvinių statybos techninių dokumentų sistema

1. Normatyviniai statybos techniniai dokumentai yra:

1) statybos techniniai reglamentai – Vyriausybės įgaliotos institucijos teisės aktai (branduolinės energetikos objektams – šios institucijos ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos teisės aktai), kurie nustato statinių ir jų statybos techninius reikalavimus tiesiogiai arba nuorodomis į standartus ar statybos taisykles;

2) statybos taisyklės – ministerijų, Vyriausybės įstaigų, kitų valstybės institucijų ar juridinių asmenų priimti bei Vyriausybės įgaliotoje institucijoje jos nustatyta tvarka įregistruoti dokumentai, kurie nurodo statybos techninių reglamentų įgyvendinimo būdus ir metodus;

3) pripažintos nacionalinės standartizacijos institucijos nustatyta tvarka parengti ir priimti statybos srityje taikomi Lietuvos standartai, taip pat kaip Lietuvos standartai perimti Europos ir tarptautiniai standartai;

4) techniniai liudijimai – Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka parengti ir priimti statybos produktų tinkamumo naudoti nustatymo dokumentai. Jie rengiami, kai nėra parengtų atitinkamų Lietuvos ar Europos standartų arba kai neplanuojama šių standartų rengti;

5) metodiniai nurodymai, rekomendacijos – projektavimo ir statybos įmonių, mokslo ir studijų institucijų paskelbti savanoriškai taikomi dokumentai, kurie nurodo būdus ir metodus, kaip įgyvendinti statybos techninius reglamentus.

2. Statybos techniniai reglamentai yra privalomi visiems statybos dalyviams, taip pat viešojo administravimo subjektams, inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų savininkams (naudotojams), juridiniams ir fiziniams asmenims, kurių veiklą reglamentuoja šis Įstatymas.

3. Statybos taisyklės, Lietuvos standartai ir techniniai liudijimai taikomi savanoriškai, išskyrus atvejus, kai statybos techniniuose reglamentuose ar kituose teisės aktuose nurodoma, kad minėtas taisykles, standartus, liudijimus taikyti privaloma. Statybos taisyklės, Lietuvos standartai ir techniniai liudijimai, į kuriuos pateikiamos nuorodos projektavimo ar rangos sutartyse, privalomi sutartį sudariusioms šalims.

4. Į statybos techninius reglamentus taip pat įrašomi normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų reikalavimai, nurodyti šio Įstatymo 2 straipsnio 55 dalyje, išreiškiant juos techniniais parametrais arba nuorodomis į normatyvinius statinio saugos ir paskirties dokumentus.

5. Normatyvinių statybos techninių dokumentų rengimo ir tvirtinimo tvarką (išskyrus statyboje taikomus Lietuvos standartus) nustato Vyriausybės įgaliota institucija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Normatyvinius statinio saugos ir paskirties dokumentus tvirtina juos parengusi (pagal kompetenciją) valstybės institucija kartu su Vyriausybės įgaliota institucija, kuriai pavesta tvirtinti statybos techninius reglamentus.

6. Statybos techniniai reglamentai rengiami valstybės biudžeto lėšomis.

9 straipsnis. Tarptautinių, Europos organizacijų ir užsienio valstybių normatyvinių statybos techninių dokumentų taikymas

Lietuvos Respublikoje gali būti taikomi (jei neprieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams) perimti tarptautinių ir Europos organizacijų, užsienio valstybių (nacionaliniai), užsienio valstybių organizacijų normatyviniai statybos techniniai dokumentai. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka jie įteisinami kaip Lietuvos Respublikos normatyviniai statybos techniniai dokumentai.

TREČIASIS SKIRSNIS
STATYBOS TECHNINĖS VEIKLOS PAGRINDINĖS SRITYS

10 straipsnis. Statybos techninės veiklos pagrindinės sritys

1. Statybos techninės veiklos pagrindinės sritys:

1) statybiniai tyrinėjimai;

2) statinio projektavimas ir statinio projekto vykdymo priežiūra;

3) statinio projekto ekspertizė, statinio ekspertizė;

4) statybos darbai;

5) statinio statybos techninė priežiūra.

2. Statybos techninės veiklos pagrindinėms sritims gali vadovauti tik atestuoti vadovai (statinio projekto vadovai, statinio projekto dalių vadovai, statinio projekto vykdymo priežiūros ir jos dalių vadovai, statinio statybos vadovai ir statinio statybos specialiųjų darbų vadovai, statinio statybos techninės priežiūros vadovai (bendrosios statinio statybos techninės priežiūros vadovai ir specialiosios statinio statybos techninės priežiūros vadovai), statinio projekto ir jo dalių ekspertizės vadovai, statinio ekspertizės vadovai). Šie vadovai privalo atitikti Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintus kvalifikacinius reikalavimus (išsimokslinimas, darbo stažas, profesinės ir teisinės žinios) ir nustatyta tvarka gauti atestavimo dokumentą.

3. Statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų pareigas ir teises nustato šis Įstatymas bei Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtinti šių vadovų kvalifikaciniai reikalavimai.

4. Statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų ir šio Įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje, 15 straipsnio 2 dalyje ir 29 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių atestavimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

5. Užsienio šalyse architektams išduotų kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų pripažinimo Lietuvos Respublikoje tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

6. Vadovauti nesudėtingo statinio projektavimui, statybai, statinio projekto vykdymo priežiūrai, statinio statybos techninei priežiūrai turi teisę neatestuoti asmenys. Jų kvalifikacinius reikalavimus nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

7. Jeigu statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų skyrimo (samdymo) tvarkos šis Įstatymas nenustato, ją nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

KETVIRTASIS SKIRSNIS
STATYBOS DALYVIAI, JŲ PAREIGOS IR TEISĖS

11 straipsnis. Statybos dalyviai

1. Statybos dalyviai yra:

1) statytojas (užsakovas);

2) tyrinėtojas;

3) statinio projektuotojas;

4) rangovas;

5) statinio statybos techninis prižiūrėtojas;

6) tiekėjas.

2. Statybos dalyviai taip pat yra statinio projektavimo valdytojas, kai statytojas (užsakovas) pasirenka statinio projektavimo valdymą kaip projektavimo organizavimo būdą, ir statinio statybos valdytojas, kai statytojas (užsakovas) pasirenka statinio statybos valdymą kaip statybos organizavimo būdą.

12 straipsnis. Statytojo (užsakovo) pareigos ir teisės

1. Statytojas (užsakovas) privalo:

1) pateikti statinio projektuotojui privalomuosius projekto rengimo dokumentus;

2) organizuoti (arba pavesti tai padaryti projektuotojui) statinio statybos sklypo, statybvietės ir gretimų statinių bei sklypų, kuriems statyba gali daryti neigiamą poveikį, normatyvinių statybos techninių dokumentų nustatytus statybinius tyrinėjimus bei sudaryti sąlygas tyrinėtojui juos atlikti;

3) turėti nustatyta tvarka parengtą ir patvirtintą (kai tai privaloma) statinio projektą; organizuoti statinio projekto ekspertizę, kai ji privaloma arba savo iniciatyva;

4) šio Įstatymo nustatyta tvarka gauti statybos leidimą;

5) organizuoti ir atlikti statinio statybos techninę priežiūrą;

6) organizuoti statinio projekto vykdymo priežiūrą, kai ji yra privaloma arba savo iniciatyva;

7) užsakyti (arba pavesti, kad tai padarytų rangovas) nustatyta tvarka atlikti pastatyto statinio ar nutiestų inžinerinių tinklų ir komunikacijų geodezines nuotraukas;

8) nustatyta tvarka organizuoti baigto statyti statinio pripažinimą tinkamu naudoti;

9) sustabdžius statybos darbus, kuriems pirkti taikomas Viešųjų pirkimų įstatymas, nepaisant sustabdymo priežasčių, Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka organizuoti statomo statinio konservavimo darbus;

10) kai statyba vykdoma ūkio būdu, leisti viešojo administravimo subjekto, atliekančio statybos valstybinę priežiūrą, pareigūnams bei statinio saugos ir paskirties reikalavimų valstybinės priežiūros institucijų pareigūnams, statinio projektuotojo įgaliotiems asmenims (kai tai susiję su jų pareigų vykdymu) netrukdomiems patekti į statybvietes, statomus (rekonstruojamus, remontuojamus) ar griaunamus statinius (juose esančius butus), minėtų asmenų reikalavimu pateikti visus statybos dokumentus.

2. Statytojas (užsakovas) turi teisę:

1) pasirinkti statinio projektavimo organizavimo būdą – statinio projektavimą pavesti projektuotojui pagal su juo sudarytą projektavimo darbų rangos sutartį arba statinio projektavimo organizavimą pavesti statinio projektavimo valdytojui pagal pavedimo sutartį, arba pasirinkti kitus statinio projektavimo organizavimo būdus, kurie neprieštarautų įstatymams ir kitiems teisės aktams; paskirti statinio projekto vadovą ar pavesti tai atlikti statinio projektuotojui;

2) pasirinkti statybos organizavimo būdą: rangos, ūkio ar mišrų (dalį darbų atliekant rangos, dalį – ūkio būdu), statinio statybos valdymo ar kitus būdus, kurie neprieštarautų įstatymams ir kitiems teisės aktams;

3) pasirinkti statinio projektuotojus, statinio projektavimo valdytojus, rangovus, statinio statybos valdytojus bei tiekėjus savo nuožiūra ar konkurso tvarka (jei teisės aktai nenumato kitaip), o statinio projektavimo ir statybos darbams, kurių viešasis pirkimas yra privalomas – Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.

3. Statytojas (užsakovas) turi ir kitų teisių bei pareigų, kurios yra numatytos Civiliniame kodekse ir kituose įstatymuose.

4. Statytojas (užsakovas) už šiame straipsnyje nustatytų pareigų nevykdymą ar nepatenkinamą vykdymą atsako pagal Civilinį kodeksą ir Administracinių teisės pažeidimų kodeksą.

13 straipsnis. Teisė būti tyrinėtoju. Tyrinėtojo pareigos ir teisės

1. Statybinius tyrinėjimus atlikti turi teisę:

1) statybinius inžinerinius geodezinius tyrinėjimus – Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė ar fizinis asmuo, gavę Vyriausybės įgaliotos institucijos, atsakingos už geodezijos ir kartografijos darbų valstybinę priežiūrą, licenciją šiems darbams atlikti;

2) statybinius inžinerinius geologinius, geotechninius ir kitus tyrimus – Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė, gavusi Lietuvos geologijos tarnybos leidimus šios rūšies tyrimams atlikti;

3) esamų statinių tyrimus (konstrukcijų, statinio inžinerinių sistemų tyrimus, matavimus) – juridiniai ar fiziniai asmenys Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka;

4) kitus tyrimus (aplinkos, kraštovaizdžio, higieninius, archeologinius, nekilnojamųjų kultūros vertybių ir kt.) – Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė ar fizinis asmuo statinio saugos ir paskirties reikalavimų valstybinės priežiūros institucijų nustatyta tvarka.

2. Tyrinėtojas privalo:

1) atlikti tyrinėjimus pagal tyrinėjimų užduotį bei normatyvinius tyrinėjimų dokumentus ir pateikti tyrinėjimų rezultatus tyrinėjimų užsakovui;

2) atliekant tyrinėjimų darbus, laikytis saugos taisyklių.

3. Tyrinėtojas turi ir kitų teisių bei pareigų, kurios yra numatytos Civiliniame kodekse ir kituose įstatymuose.

4. Už šiame straipsnyje nurodytų pareigų nevykdymą ar nepatenkinamą vykdymą tyrinėtojas atsako pagal Civilinį kodeksą ir Administracinių teisės pažeidimų kodeksą.

14 straipsnis. Teisė būti statinio projektuotoju. Statinio projektuotojo pareigos ir teisės

1. Būti statinio projektuotoju turi teisę:

1) Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė, kurios įstatuose numatyta architektūrinė ir inžinerinė veikla ir su ja susijusios konsultacijos;

2) fizinis asmuo, Vyriausybės nustatyta tvarka įsigijęs statinio projektavimo darbų patentą. Patentas neprivalomas, jei projektuotojas (turintis statybos, architektūros ar kito techninio profilio aukštąjį ar aukštesnįjį išsimokslinimą) rengia nesudėtingo statinio, skirto savo ar savo šeimos narių reikmėms, projektą;

3) mokslo ir studijų institucijų statybos, architektūros, inžinerijos profilio padaliniai;

4) užsienio projektavimo įmonė, turinti savo šalies institucijų išduotus atestavimo dokumentus, kurie Lietuvos Respublikoje pripažįstami Konvencijos dėl užsienio valstybėse išduotų dokumentų legalizavimo panaikinimo (sudarytos 1961 m. spalio 5 d. Hagoje) pagrindu.

2. Rengti ypatingų statinių projektus turi teisę Lietuvos Respublikoje įregistruota projektavimo įmonė arba užsienio valstybės projektavimo įmonė, gavusios Vyriausybės įgaliotos institucijos šios veiklos atestatą. Teisė projektuoti branduolinės energetikos objektus suteikiama Branduolinės energijos įstatymo nustatyta tvarka.

3. Statinio projektuotojas privalo:

1) statytojo (užsakovo) pavedimu, kai projektuotojas yra juridinis asmuo, įsakymu ar kitu tvarkomuoju dokumentu (nustatytu įmonės įstatuose) paskirti statinio projekto vadovu savo darbuotoją arba pasamdyti pagal darbo sutartį statinio projekto vadovu ne savo darbuotoją, arba pats vykdyti statinio projekto vadovo funkcijas, kai projektuotojas yra fizinis asmuo, pagal sudarytą su statytoju (užsakovu) projektavimo darbų rangos sutartį;

2) vadovaudamasis šio Įstatymo nurodytais dokumentais, parengti statinio projektą;

3) pasirašyti statinio projektą (privalomi įmonės vadovo ar jo įgalioto kito įmonės darbuotojo ir projekto vadovo parašai, o kai projektuotojas yra fizinis asmuo, – tik projekto vadovo parašas), tuo prisiimdamas atsakomybę, kad statinio projektas atitinka įstatymų, kitų teisės aktų, privalomųjų projekto rengimo dokumentų, normatyvinių statybos techninių dokumentų ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų nuostatas;

4) pataisyti statinio projektą pagal statytojo (užsakovo) pastabas, jei jos neprieštarauja normatyviniams statybos techniniams dokumentams ir normatyviniams statinio saugos ir paskirties dokumentams;

5) pataisyti statinio projektą pagal projekto ekspertizės akto privalomas pastabas;

6) pataisyti statinio projektą pagal Nuolatinės statybos komisijos protokolą;

7) statytojo (užsakovo) užsakymu pagal sutartį atlikti statinio projekto įgyvendinimo priežiūrą;

8) dalyvauti statinį pripažįstant tinkamu naudoti.

4. Statinio projektuotojas turi teisę:

1) įgalioti statinio projekto rengėjus (kai tai susiję su jų pareigomis) projektavimo ir statybos metu statybvietėje patikrinti, kaip laikomasi statinio projekto sprendinių, ir apie tai įrašyti į statybos darbų žurnalą;

2) jeigu statybos darbai atliekami pažeidžiant statinio projektą arba nustatoma avarijos grėsmė, iš rangovo (jei statyba vykdoma rangos būdu) ar statytojo (jei statyba vykdoma ūkio būdu) reikalauti šiuos darbus sustabdyti ir pranešti apie tai viešojo administravimo subjektui, atliekančiam statybos valstybinę priežiūrą;

3) atlikti kitų statybos dalyvių funkcijas, išskyrus paties parengto statinio projekto ir pagal jį pastatyto ar statomo statinio ekspertizę.

5. Projektuotojas turi ir kitų teisių ir pareigų, numatytų Civiliniame kodekse ir kituose įstatymuose.

6. Už šiame straipsnyje nurodytų pareigų nevykdymą ar nepatenkinamą vykdymą projektuotojas atsako pagal Civilinį kodeksą ir Administracinių teisės pažeidimų kodeksą.

15 straipsnis. Teisė būti rangovu. Rangovo pareigos ir teisės

1. Būti rangovu turi teisę:

1) Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė, kurios įstatuose numatyta statyba kaip veiklos rūšis;

2) fizinis asmuo, Vyriausybės nustatyta tvarka įsigijęs statybos darbų patentą;

3) užsienio valstybės statybos įmonė, turinti savo šalies institucijų išduotus atestavimo dokumentus, kurie Lietuvos Respublikoje pripažįstami Konvencijos dėl užsienio valstybėse išduotų dokumentų legalizavimo panaikinimo (sudarytos 1961 m. spalio 5 d. Hagoje) pagrindu.

2. Vykdyti ypatingų statinių statybą turi teisę Lietuvos Respublikoje įregistruota statybos įmonė arba užsienio valstybės statybos įmonė, gavusios Vyriausybės įgaliotos institucijos atestatą verstis šia veikla. Teisė statyti bei rekonstruoti branduolinės energetikos objektus suteikiama Branduolinės energijos įstatymo nustatyta tvarka.

3. Rangovas privalo:

1) jeigu jis yra juridinis asmuo, įsakymu ar kitu tvarkomuoju dokumentu (nustatytu įmonės įstatuose) paskirti statinio statybos vadovu savo darbuotoją arba pasamdyti pagal darbo sutartį statinio

statybos vadovu ne savo darbuotoją, arba pats vykdyti jo pareigas, kai rangovas yra fizinis asmuo pagal sudarytą su statytoju (užsakovu) rangos sutartį;

2) pradėti statinio statybos darbus tik po to, kai statytojas (užsakovas) pateikė statybos leidimą bei statinio projektą ir pagal aktą perdavė statybvietę (o rangovas ją priėmė);

3) vykdyti statybos darbus pagal statinio projektą, taip pat Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytais atvejais pagal rangovo parengtą statybos darbų technologijos projektą, vadovautis įstatymais, Vyriausybės nutarimais, teritorijų planavimo dokumentais, normatyviniais statybos techniniais dokumentais ir normatyviniais statinio saugos ir paskirties dokumentais, laikytis nustatytų statinio projektavimo sąlygų reikalavimų, viešojo administravimo subjektų, atliekančių statybos valstybinę priežiūrą, bei statinio saugos ir paskirties reikalavimų valstybinės priežiūros institucijų nustatytų reikalavimų, vykdyti statinio projekto vykdymo priežiūros vadovų (šios priežiūros dalių vadovų) ir statinio statybos techninės (bendrosios ir specialiosios) priežiūros vadovų nurodymus;

4) įrengti prie statybos sklypo (statybvietės) stendą su informacija apie statomą statinį, išskyrus atvejus, kai statomi nesudėtingi statiniai ar atliekamas statinio paprastasis remontas;

5) užtikrinti saugų darbą, gaisrinę saugą ir aplinkos apsaugą bei tinkamas darbo higienos sąlygas statybvietėje bei statomame statinyje, taip pat gretimos aplinkos bei gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą, greta statybvietės gyvenančių, dirbančių, poilsiaujančių ir judančių žmonių apsaugą nuo statybos darbų keliamo pavojaus, be to, nepažeisti trečiųjų asmenų gyvenimo ir veiklos sąlygų, nurodytų šio Įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje;

6) įforminti normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose nurodytus statinio statybos dokumentus ir perduoti juos statytojui (užsakovui) (jei šiuos dokumentus rangovas praranda, jis turi savo lėšomis juos atkurti); atlikti konstrukcijų tyrimus bei atidengti paslėptas konstrukcijas ir paslėptus darbus;

7) dalyvauti statinį pripažįstant tinkamu naudoti;

8) leisti viešojo administravimo subjekto, atliekančio statybos valstybinę priežiūrą, pareigūnams bei statytojo (užsakovo) ir statinio projektuotojo įgaliotiems asmenims, kai tai susiję su jų pareigų vykdymu, netrukdomiems patekti į statybvietes, statomus (rekonstruojamus, remontuojamus) ar griaunamus statinius (juose esančius butus) bei minėtų asmenų reikalavimu pateikti visus statybos dokumentus.

4. Rangovas turi teisę:

1) konkurso tvarka arba savo nuožiūra pasirinkti subrangovus, jeigu to nedraudžia statybos rangos sutartis;

2) gauti iš statytojo (užsakovo) šio Įstatymo nustatyta tvarka išduotą statybos leidimą; statinio tyrimų dokumentus; statinio projektą; statinio projektavimo sąlygų sąvadą; statytojo (užsakovo) rangovui perduodamų statybos produktų ir įrenginių kokybę patvirtinančius dokumentus ir kitus duomenis bei informaciją, reikalingus rangos sutarties sąlygoms vykdyti;

3) atlikti kitų statybos dalyvių funkcijas, išskyrus paties statomo statinio statybos techninę priežiūrą ir šio statinio projekto bei šio statinio ekspertizę.

5. Jei statytojas (užsakovas) vykdo statybą ūkio būdu, jis turi šio Įstatymo nustatytas rangovo pareigas ir teises. Šiuo atveju, kai statytojas yra fizinis asmuo (turintis statybos, architektūros ar kito techninio profilio aukštąjį ar aukštesnįjį išsimokslinimą) ir stato nesudėtingą statinį savo ar savo šeimos narių reikmėms, patentas neprivalomas.

6. Rangovas turi ir kitų teisių bei pareigų, kurios numatytos Civiliniame kodekse ir kituose įstatymuose.

7. Už šiame straipsnyje nurodytų pareigų nevykdymą ar nepatenkinamą vykdymą rangovas atsako pagal Civilinį kodeksą ir Administracinių teisės pažeidimų kodeksą.

16 straipsnis. Statinio statybos techninio prižiūrėtojo pareigos ir teisės

1. Statinio statytojas (užsakovas), jeigu jis yra juridinis asmuo, įsakymu ar kitu tvarkomuoju dokumentu **(**nustatytu įmonės įstatuose) skiria statinio statybos techniniu prižiūrėtoju savo darbuotoją arba samdo pagal darbo sutartį statinio statybos techniniu prižiūrėtoju ne savo darbuotoją; jeigu statytojas (užsakovas) yra fizinis asmuo, statinio statybos techninį prižiūrėtoją jis samdo pagal darbo sutartį.

2. Statinio statybos techninis prižiūrėtojas privalo:

1) tikrinti, kad statyba būtų atliekama pagal statinio projektą, kontroliuoti statybos metu naudojamų statybos produktų bei įrenginių kokybę ir neleisti jų naudoti, jeigu jie neatitinka statinio

projekto, normatyvinių statybos techninių dokumentų, normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų, taip pat jei nepateikti statybos produktų kokybę patvirtinantys dokumentai;

2) tikrinti atliktų statybos darbų kokybę ir mastą, informuoti statytoją (užsakovą) apie atliktus statybos darbus, kurie neatitinka statinio normatyvinės kokybės reikalavimų;

3) tikrinti ir priimti paslėptus statybos darbus ir paslėptas statinio konstrukcijas, dalyvauti išbandant ir pripažįstant tinkamais naudoti inžinerinius tinklus, inžinerines sistemas, įrenginius, konstrukcijas;

4) kartu su rangovu rengti statinio pripažinimo tinkamu naudoti dokumentus ir dalyvauti statinį pripažįstant tinkamu naudoti;

5) atlikti bendrosios (bendrųjų statybos darbų) statinio statybos techninės priežiūros vadovo funkcijas, koordinuoti specialiąją (specialiųjų statybos darbų) statinio statybos techninę priežiūrą ir jos vadovų veiklą.

3. Statinio statybos techninis prižiūrėtojas turi teisę reikalauti (įrašydamas į statybos darbų žurnalą), kad rangovas:

1) pateiktų atliktų statybos ir montavimo darbų, panaudotų statybos produktų bei įrenginių kokybę patvirtinančius dokumentus;

2) pašalintų statinio projekto, normatyvinių statybos techninių dokumentų ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų pažeidimus;

3) ištaisytų statinio normatyvinės kokybės pažeidimus.

4. Jei rangovas nevykdo šio straipsnio 3 dalyje nurodytų reikalavimų, statinio statybos techninis prižiūrėtojas privalo apie tai pranešti viešojo administravimo subjektui, atliekančiam statybos valstybinę priežiūrą, ir pareikalauti sustabdyti statybos darbus.

5. Jei statinys ar statinio statybos darbai kelia pavojų žmonėms ir aplinkai, statybos techninis prižiūrėtojas turi teisę pats sustabdyti statybą ir kreiptis į viešojo administravimo subjektą, atliekantį statybos valstybinę priežiūrą, kad šis priimtų sprendimą, patvirtinantį ar atšaukiantį techninio prižiūrėtojo reikalavimą.

6. Statinio statybos techninės priežiūros tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

7. Statinio statybos techninis prižiūrėtojas turi ir kitų teisių bei pareigų, kurios numatytos Civiliniame kodekse ir kituose įstatymuose.

8. Už šiame straipsnyje nurodytų pareigų nevykdymą ar nepatenkinamą vykdymą statybos techninis prižiūrėtojas atsako pagal Civilinį kodeksą ir Administracinių teisės pažeidimų kodeksą.

17 straipsnis. Teisė būti statinio projektavimo valdytoju ir statinio statybos valdytoju. Statinio projektavimo valdytojo ir statinio statybos valdytojo pareigos ir teisės

1. Būti statinio projektavimo valdytoju turi teisę:

1) Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė, kurios įstatuose numatyta architektūrinė ir inžinerinė veikla ir su ja susijusios konsultacijos;

2) užsienio valstybės statinio projektavimo valdymo įmonė, turinti savo šalies institucijų išduotus kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus, kurie Lietuvos Respublikoje pripažįstami Konvencijos dėl užsienio valstybėse išduotų dokumentų legalizavimo panaikinimo (sudarytos 1961 m. spalio 5 d. Hagoje) pagrindu.

2. Būti statinio statybos valdytoju turi teisę:

1) Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė, kurios įstatuose numatyta statyba kaip veiklos rūšis;

2) užsienio valstybės statinio statybos valdymo įmonė, turinti savo šalies institucijų išduotus kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus, kurie Lietuvos Respublikoje pripažįstami Konvencijos dėl užsienio valstybėse išduotų dokumentų legalizavimo panaikinimo (sudarytos 1961 m. spalio 5 d. Hagoje) pagrindu.

3. Jei įmonė atitinka šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus reikalavimus, ji gali verstis ir statinio projektavimo valdymo, ir statinio statybos valdymo veikla.

4. Statinio projektavimo valdytojas veikia statytojo (užsakovo) vardu ir darbus organizuoja pagal šias statybos techninės veiklos pagrindines sritis: statybinių tyrinėjimų, statinio projektavimo, statinio projekto vykdymo priežiūros, statinio projekto ekspertizės. Šių sričių darbų mastas ir statytojo (užsakovo) kaip įgaliotojo pavedamos įgaliotiniui – statinio projektavimo valdytojui teisės bei pareigos nustatomi pavedimo sutartimi.

5. Statinio statybos valdytojas veikia statytojo (užsakovo) vardu ir darbus organizuoja pagal šias statybos techninės veiklos pagrindines sritis: statybos darbai ir statinio statybos techninė priežiūra. Šių sričių darbų mastas ir statytojo (užsakovo) kaip įgaliotojo pavedamos įgaliotiniui – statinio statybos valdytojui teisės bei pareigos nustatomi pavedimo sutartimi.

6. Už šiame straipsnyje nurodytų pareigų, kurias statytojas (užsakovas) kaip įgaliotojas pavedimo sutartimi nustatė įgaliotiniui – statinio projektavimo valdytojui ar statinio statybos valdytojui, nevykdymą ar nepatenkinamą vykdymą statinio projektavimo valdytojas ir statinio statybos valdytojas atsako pagal Civilinį kodeksą ir Administracinių teisės pažeidimų kodeksą.

18 straipsnis. Statybos produktų tiekėjo pareigos ir teisės

1. Statybos produktų tiekėjas pagal sutartį tiekia statybos produktus.

2. Statybos produktų tiekėjo pagrindinės pareigos (jei ko kita nenustato sutartis) yra šios: parduoti statybos produktus ir garantuoti jų kokybę; parduoti statybos produktus nustatytais terminais ir mastu; parduoti sutartus statybos produktus tik distributoriui ir neparduoti statybos produktų tiesiai vartotojams.

3. Statybos produktų tiekėjas turi teisę tiekti Lietuvos rinkai statybos produktus, jei jų tinkamumas naudoti nustatytas pagal Lietuvoje įteisintas technines specifikacijas arba, jei tokių specifikacijų nėra, Vyriausybės įgaliotų institucijų nustatyta tvarka.

4. Statybos produktų tiekėjas turi teisę ženklinti į Lietuvos ir Europos Sąjungos rinkas tiekiamus statybos produktus, atitinkančius šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus, atitikties ženklais (ženklinti CE ženklu ar, kai nėra suderintų techninių specifikacijų, Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka kitu atitikties ženklu, nurodytu statybos produkto sertifikate).

5. Statybos produktų tiekėjas neturi teisės ženklinti tiekiamų produktų ar jų pakuočių jokiais kitais klaidinančiais ženklais, kurie panašūs į šio straipsnio 2 dalyje nurodytus atitikties ženklus.

6. Statybos produktų tiekėjas turi ir kitų teisių bei pareigų, kurios atitinka tiekėjo teises ir pareigas, numatytas Civiliniame kodekse ir kituose įstatymuose.

7. Už šiame straipsnyje nurodytų pareigų nevykdymą ar nepatenkinamą vykdymą statybos produktų tiekėjas atsako pagal Civilinį kodeksą ir Administracinių teisės pažeidimų kodeksą.

PENKTASIS SKIRSNIS
STATYBINIAI TYRINĖJIMAI. STATINIO PROJEKTAVIMAS

19 straipsnis. Statybiniai tyrinėjimai

1. Statybiniai tyrinėjimai atliekami vadovaujantis:

1) tyrinėjimų užsakovo – statytojo (užsakovo), projektuotojo ar rangovo – patvirtinta tyrinėjimų užduotimi ir tyrinėjimų darbų rangos sutartimi;

2) įstatymais, Vyriausybės nutarimais, statybos techniniais reglamentais, Vyriausybės įgaliotų institucijų patvirtintais tyrinėjimų normatyviniais dokumentais.

2. Tyrinėjimai atliekami iki statinio projekto rengimo pradžios, o tam tikrais atvejais – statinio projektavimo bei statybos metu (kai vykdant statybos darbus paaiškėja statinio projekte nenumatytos aplinkybės).

3. Tyrinėtojas privalo pateikti tyrinėjimų užsakovui tyrinėjimų dokumentus. Jų turinį pagal kiekvieną tyrinėjimų rūšį nustato Vyriausybės įgaliotos institucijos.

20 straipsnis. Statinio projektas. Statinio projektavimo sąlygos

1. Statinio projektas rengiamas vadovaujantis:

1) šiuo ir kitais įstatymais, reglamentuojančiais statinio saugos ir paskirties reikalavimus, kitais teisės aktais, teritorijų planavimo ir normatyviniais statybos techniniais dokumentais bei normatyviniais statinio saugos ir paskirties dokumentais;

2) privalomaisiais statinio projekto rengimo dokumentais, projektavimo darbų rangos sutartimi (kai projektavimas atliekamas rangos būdu).

2. Statinio projektavimo sąlygų sąvadui gauti statytojas (užsakovas) pateikia savivaldybės merui (jo įgaliotam savivaldybės administratoriui ar kitam savivaldybės administracijos tarnautojui) prašymą ir:

1) duomenis apie statinį (pagal nustatytą formą);

2) žemės sklypo nuosavybės teisę ar kitą valdymo ir naudojimo teisę patvirtinančius dokumentus, taip pat žemės sklypo bendraturčių sutikimą, jei žemės sklypas priklauso jiems

bendrosios nuosavybės teise. Šių dokumentų nereikia, kai statybą numatoma vykdyti savivaldybės valdomoje patikėjimo teise teritorijoje (kai statytojas yra savivaldybė arba kitas juridinis ar fizinis asmuo, kuris statybą šioje teritorijoje vykdys pagal statinio projektavimo sąlygų sąvadą). Kitus atvejus, kai nereikia šiame punkte nurodytų dokumentų, nustato Vyriausybės įgaliota institucija;

3) statinio bendrosios nuosavybės bendraturčių sutikimą, kai rekonstruojami daugiabučio namo bendro naudojimo objektai;

4) daugiabučio namo patalpų savininkų viešojo aptarimo protokolą, kai keičiama šio namo gyvenamųjų patalpų paskirtis;

5) projektinius pasiūlymus (jeigu jie buvo rengiami).

3. Savivaldybės meras (jo įgaliotas savivaldybės administratorius ar kitas savivaldybės administracijos tarnautojas), gavęs šio straipsnio 2 dalyje išvardytus dokumentus, per 3 dienas pateikia paraišką statinio projektavimo sąlygoms, nurodytoms šio Įstatymo 2 straipsnio 32 dalyje, parengti (pagal kompetenciją):

1) inžinerinių tinklų bei susisiekimo komunikacijų savininkams ar naudotojams;

2) aplinkos apsaugos institucijai;

3) už nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugą atsakingai įgaliotai institucijai (kai projektavimo sąlygos nustatomos nekilnojamosios kultūros paveldo vertybės tvarkymo statybos darbų projektui rengti);

4) už saugomos teritorijos apsaugą atsakingai institucijai (kai projektavimo sąlygos nustatomos statinio, statomo saugomoje teritorijoje, projektui rengti);

5) kitoms institucijoms, jei tai nustatyta įstatymų.

4. Projektavimo sąlygos parengiamos per 10 dienų nuo savivaldybės mero (jo įgalioto savivaldybės administratoriaus ar kito savivaldybės administracijos tarnautojo) paraiškos gavimo. Per tą patį laiką projektavimo sąlygas, priklausančias savivaldybės kompetencijai, parengia savivaldybės meras (jo įgaliotas savivaldybės administratorius ar kitas savivaldybės administracijos tarnautojas).

5. Projektavimo sąlygas nagrinėja, derina, jeigu reikia, siūlo pakeisti (siekdamas rasti sprendimą, tenkinantį statytojo (užsakovo), trečiųjų asmenų, visuomenės, savivaldybės ir valstybės interesus) ir joms pritaria savivaldybės meras (jo įgaliotas administratorius ar kitas savivaldybės administracijos tarnautojas). Projektavimo sąlygos įrašomos į statinio projektavimo sąlygų sąvadą. Savivaldybės meras (jo įgaliotas savivaldybės administratorius ar kitas savivaldybės administracijos tarnautojas), suderinęs su statinio projektavimo sąlygas rengusiais inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų savininkais (naudotojais) ir institucijomis bei subjektais, šį sąvadą patvirtina ir išduoda statytojui (užsakovui) ne vėliau kaip per 20 dienų nuo jo prašymo gavimo (įskaitant į šį laiką 5 dienas, skirtas suderinti su statinio projektavimo sąlygas parengusiais inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų savininkais (naudotojais) bei institucijomis) arba per 15 dienų praneša statytojui (užsakovui) motyvus, dėl kurių projektavimo sąlygų sąvadas neišduodamas.

6. Inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų savininkai privalo nustatyti inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų projektavimo sąlygas ir jų laikytis. Statytojas (užsakovas) turi teisę pasirinkti paslaugų teikėjus – inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų savininkus ar naudotojus (iš nustatančiųjų statinio projektavimo sąlygas), todėl į projektavimo sąlygų sąvadą įrašomos visų galimų inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų savininkų ar naudotojų, galinčių teikti statytojui (užsakovui) paslaugas, nustatytos projektavimo sąlygos. Statytojas (užsakovas) taip pat gali pasirinkti, ar jis naudosis komunaliniais inžineriniais tinklais, ar pasistatys vietinius, jei pasirinkti galima pagal teritorijų planavimo dokumentus.

7. Projektavimo sąlygose draudžiama nustatyti reikalavimą, kad statytojas (užsakovas) atliktų esamų inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų remonto ar rekonstravimo darbus. Šiuos darbus privalo atlikti tų tinklų ar komunikacijų savininkai ar naudotojai. Jei dėl suprojektuoto statinio būtina išplėsti esamus ar nutiesti naujus inžinerinius tinklus, susisiekimo komunikacijas, sudaroma inžinerinių tinklų savininko ar naudotojo ir statytojo (užsakovo) sutartis. Joje nurodoma inžinerinių tinklų, susisiekimo komunikacijų statybos finansavimo ir naudojimo tvarka bei nuosavybės teisės (užbaigus statybą). Ši sutartis pridedama prie statinio projektavimo sąlygų sąvado.

8. Valstybės rezervo materialiniams ištekliams saugoti skirto statinio projektavimo sąlygos privalo atitikti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus reikalavimus, kurie yra būtini siekiant užtikrinti saugomų valstybės rezervo materialinių išteklių atsargų kokybę, saugumą bei panaudojimo galimybes.

9. Vyriausybės įgaliota institucija (nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių tvarkymo statybos darbų atveju – kartu su įgaliota institucija, atsakinga už nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių

apsaugą), gavusi statytojo (užsakovo) prašymą ar statinio saugos bei paskirties reikalavimų valstybinės priežiūros institucijų teikimą (bet ne vėliau kaip iki statybos leidimo išdavimo) ir nustačiusi, kad statinio projektavimo sąlygos neatitinka įstatymų ar kitų teisės aktų, privalo ne vėliau kaip per 5 dienas pareikalauti, kad savivaldybės meras (suderinęs pagal kompetenciją su projektavimo sąlygas nustačiusiais inžinerinių tinklų savininkais ar naudotojais ir statinio saugos bei paskirties reikalavimų valstybinės priežiūros institucijomis) ne vėliau kaip per 7 dienas nuo Vyriausybės įgaliotos institucijos reikalavimo panaikintų ar pakeistų statinio projektavimo sąlygas (išduotų statytojui (užsakovui) pakeistą patvirtintą projektavimo sąlygų sąvadą) arba praneštų Vyriausybės įgaliotai institucijai ir statytojui (užsakovui) motyvus, dėl kurių atsisakoma statinio projektavimo sąlygas panaikinti ar pakeisti. Jeigu savivaldybės meras atsisako panaikinti ar pakeisti statinio projektavimo sąlygas, ginčas sprendžiamas teisme statytojo (užsakovo) ar Vyriausybės įgaliotos institucijos (kai tai susiję su valstybės interesais) iniciatyva.

10. Statinio projektavimo sąlygų sąvadas galioja tol, kol galioja statybos leidimas. Jei per 3 metus nuo statinio projektavimo sąlygų sąvado gavimo minėtas leidimas nebuvo išduotas, savivaldybės meras (jo įgaliotas savivaldybės administratorius ar kitas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas) projektavimo sąlygų sąvadą tvirtina iš naujo (projektavimo sąlygos paliekamos tos pačios arba pakeičiamos).

11. Nesudėtingo statinio, kuriam statybos leidimas neprivalomas, statinio projektavimo sąlygų sąvadas galioja 3 metus. Šiam terminui pasibaigus, jei statyba nepradėta, projektavimo sąlygų sąvadas tvirtinamas iš naujo.

12. Už statinio projektavimo sąlygų ir įstatymų bei kitų teisės aktų atitikimą pagal kompetenciją atsako jas parengę inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų savininkai (naudotojai) ir institucijos, taip pat savivaldybės meras (jo įgaliotas administratorius ar kitas savivaldybės administracijos tarnautojas) Civilinio kodekso ir Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

13. Statinio projektą projektuotojo pavedimu rengia statinio projekto rengėjas.

14. Jeigu rengiant statinio projektą nėra galimybės įgyvendinti normatyvinių statybos techninių dokumentų ar normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų kai kurių nuostatų, statinio projekte turi būti numatytos techninės priemonės šiems trūkumams kompensuoti. Projektuotojas kartu su statytoju (užsakovu) iki statybos leidimo gavimo turi raštu pateikti institucijoms, patvirtinusioms šiuos normatyvinius dokumentus, statinio projekto sprendinius, nurodydami minėtas technines priemones, ir per 7 dienas gauti šių institucijų raštišką pritarimą (arba motyvuotą nepritarimą) jas vykdyti.

15. Privalomųjų statinio projekto rengimo dokumentų ir statinio projekto rengimo tvarką bei sudėtį nustato Vyriausybės įgaliota institucija, o kai vyksta nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių tvarkymo statybos darbai ar statinių statyba jų teritorijose, – ši institucija kartu su įgaliota institucija, atsakinga už nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugą.

21 straipsnis. Statinio projekto architektūriniai sprendiniai. Statinio architektas

1. Visų antžeminių statinių ir tų požeminių (povandeninių) statinių, kurie skirti žmonėms gyventi, dirbti ar kitoms jų reikmėms tenkinti (išskyrus požeminius statinius, kuriuose žmonės negyvena ir nedirba, o būna tik dėl tų statinių priežiūros (inžineriniai tinklai, techniniai tuneliai ir pan.), be kitų nustatytų projekto dalių, yra privaloma projekto architektūrinė dalis.

2. Statinio architektas gyvenamojo pastato ar viešojo naudojimo pastato projektavimo atveju kartu yra statinio projekto vadovas. Projektuodamas kitos paskirties statinį, statinio projekto architektas yra statinio projekto architektūrinės dalies vadovas, pavaldus (techniniais klausimais) statinio projekto vadovui.

3. Atliekant statinio projekto ekspertizę, tikrinami tik tie architektūriniai sprendiniai, kuriuos reglamentuoja normatyviniai statybos techniniai dokumentai ir projekto rengimo privalomieji dokumentai.

4. Statinio architektas, rengdamas statinio projekto architektūrinę dalį, privalo vadovautis šio Įstatymo 5 straipsniu.

22 straipsnis. Ypatingo statinio projekto ir statinio, įrašyto į Valstybės investicijų programą, projekto tvirtinimas

1. Ypatingo statinio projektas ar statinio, įrašyto į Valstybės investicijų programą, projektas iki gaunant statybos leidimą turi būti statytojo (užsakovo) patvirtintas (tik esant projektų ekspertizės išvadoms, kad galima projektą tvirtinti).

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų projektų tvirtinimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS
STATYBOS LEIDIMAS. STATINIO PRIPAŽINIMAS TINKAMU NAUDOTI

23 straipsnis. Statybos leidimas

1. Leidimas vykdyti naujo statinio statybą, statinio rekonstravimą, statinio remontą bei nekilnojamosios kultūros vertybės tvarkymo statybos darbus privalomas, išskyrus:

1) nesudėtingus statinius, kurių sąrašą tvirtina Vyriausybės įgaliota institucija;

2) statinio paprastąjį remontą. Vykdant statinio paprastąjį remontą saugomoje teritorijoje, Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytais atvejais statybos leidimas reikalingas.

2. Atvejus, kada statybos leidimas nekilnojamosios kultūros paveldo vertybės tvarkymo darbams avarijos grėsmei pašalinti ir remontui yra privalomas, nustato Vyriausybės įgaliota institucija kartu su įgaliota institucija, atsakinga už kultūros paveldo vertybių apsaugą.

3. Leidimas statyti ar rekonstruoti branduolinės energetikos objektą išduodamas Branduolinės energijos įstatymo nustatyta tvarka.

4. Leidimas statyti ar rekonstruoti statinį pajūrio juostoje ir Kuršių nerijoje išduodamas vadovaujantis įstatymu „Dėl statybų Lietuvos Respublikos pajūrio juostoje ir Kuršių nerijoje“.

5. Statybos leidimą išduoda:

1) statiniui kelių savivaldybių valdomoje teritorijoje, statiniui, kurio statytojas (užsakovas) yra savivaldybė, statiniui, skirtam krašto apsaugos reikmėms (įrašytam į Vyriausybės nustatyta tvarka tvirtinamą sąrašą) – apskrities viršininko administracija;

2) kitam bet kuriam statiniui – savivaldybės meras (jo įgaliotas savivaldybės administratorius ar kitas savivaldybės administracijos tarnautojas).

6. Kad gautų statybos (išskyrus griovimą) leidimą, statytojas (užsakovas) savivaldybės merui (jo įgaliotam savivaldybės administratoriui ar kitam savivaldybės administracijos tarnautojui) net ir tuo atveju, kai šį leidimą išduoda apskrities viršininko administracija (išskyrus statinio, skirto krašto apsaugos reikmėms, statybos leidimą), turi pateikti:

1) nustatytos formos prašymą;

2) dokumentus, nurodytus šio Įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 2 ir 3 punktuose;

3) sutartį su žemės savininku dėl sklypo laikino naudojimo statybos metu, dėl šio sklypo servitutų naudojant pastatytą statinį ir kompensacijų už naudojimąsi žemės sklypu bei žalą (jeigu ji padaroma) tais atvejais, kai pagal statinio projektavimo sąlygų sąvadą inžineriniai tinklai, susisiekimo komunikacijos numatomi tiesti statytojui (užsakovui) nepriklausančiame žemės sklype ar kai tokio sklypo dalį numatoma panaudoti statybvietei įrengti;

4) statinio projektą;

5) statinio projekto ekspertizės išvadas (tuo atveju, kai ši ekspertizė pagal Įstatymo 29 straipsnio 1 dalį yra privaloma);

6) statinio projekto patvirtinimo dokumentą (kai projektą tvirtinti privaloma);

7) atsakingos institucijos sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos pasirinktoje vietoje leistinumo poveikio aplinkai požiūriu (kai tai privaloma) pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymą;

8) dokumentą dėl statinio statybos techninės priežiūros vadovo paskyrimo (kai techninė priežiūra yra privaloma);

9) statinio kadastrinių matavimų ir teisinės registracijos pažymėjimą (kai statinys rekonstruojamas ar kapitališkai remontuojamas).

7. Kad gautų statybos leidimą tik statinį griauti, statytojas (užsakovas) savivaldybės merui (jo įgaliotam savivaldybės administratoriui ar kitam savivaldybės administracijos tarnautojui) net ir tuo atveju, kai šį leidimą išduoda apskrities viršininko administracija (išskyrus statinio, skirto krašto apsaugos reikmėms, statybos leidimą), turi pateikti:

1) nustatytos formos prašymą;

2) dokumentus, nurodytus šio Įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 2 ir 3 punktuose;

3) įstatymų nustatyta tvarka priimtą sprendimą nugriauti statinį, priklausantį valstybės, savivaldybės ar kito juridinio asmens nuosavybei;

4) statinio griovimo technologijos aprašymą; ypatingo statinio atveju – griovimo projektą;

5) statinio kadastrinių matavimų ir teisinės registracijos pažymėjimą (tik statinio, kuris buvo pripažintas tinkamu naudoti, atveju; kai griaunamas statinys nepripažintas tinkamu naudoti ir neįregistruotas Nekilnojamojo turto registre, pateikiamas jo turtinę priklausomybę liudijantis dokumentas).

8. Kad gautų statinio, skirto krašto apsaugos reikmėms, statybos (išskyrus griovimą) leidimą ar tik statybos leidimą statinį griauti, šio straipsnio 6 ar 7 dalyse nurodytus dokumentus statytojas (užsakovas) pateikia tiesiai apskrities viršininko administracijai.

9. Savivaldybės meras (jo įgaliotas savivaldybės administratorius ar kitas savivaldybės administracijos tarnautojas), gavęs statytojo (užsakovo) šio straipsnio 6 ar 7 dalyse nurodytą prašymą ir kitus dokumentus, perduoda juos Nuolatinei statybos komisijai, kuri privalo patikrinti ir nustatyti, ar statyba atitinka teritorijų planavimo dokumentuose nustatytus statybos sklypo tvarkymo reikalavimus (reglamentą) bei projektavimo sąlygų sąvado reikalavimus. Komisija protokolu įformina statinio projekto patikrinimo rezultatus ir rekomenduoja savivaldybės merui (jo įgaliotam savivaldybės administratoriui ar kitam savivaldybės administracijos tarnautojui) išduoti ar neišduoti statytojui (užsakovui) jo prašomą statybos leidimą.

10. Nuolatinę statybos komisiją sudaro savivaldybės meras iš teritorijų planavimo ir statinio projektavimo sąlygas parengusių inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų savininkų (naudotojų), institucijų bei savivaldybės atstovų, turinčių įgaliojimus priimti sprendimus šio straipsnio 9 dalyje nustatytais klausimais. Komisijos pavyzdinius nuostatus parengia Vyriausybės įgaliota institucija.

11. Kai statybos leidimą išduoda apskrities viršininko administracija, jai savivaldybės meras (jo įgaliotas savivaldybės administratorius ar kitas savivaldybės administracijos tarnautojas) privalo per 10 dienų nuo dokumentų, nurodytų šio straipsnio 6 ar 7 dalyse, gavimo perduoti savivaldybės mero (jo įgalioto savivaldybės administratoriaus) patvirtintos Nuolatinės statybos komisijos protokolą ir šio straipsnio 6 ar 7 dalyse išvardytus dokumentus.

12. Statybos leidimą savivaldybės meras (jo įgaliotas savivaldybės administratorius ar kitas savivaldybės administracijos tarnautojas) išduoda ne vėliau kaip per 10 dienų (ypatingo statinio statybos leidimą – per 15 dienų) nuo dokumentų, nurodytų šio straipsnio 6 ar 7 dalyse, pateikimo, o apskrities viršininko administracija – per 7 dienas nuo Nuolatinės statybos komisijos protokolo gavimo.

13. Statinio, skirto krašto apsaugos reikmėms, statybos leidimą apskrities viršininko administracija išduoda Vyriausybės nustatyta tvarka.

14. Jei statybos leidimą išduoda savivaldybės meras (jo įgaliotas savivaldybės administratorius ar kitas savivaldybės administracijos tarnautojas), jis per 3 dienas nuo šio leidimo išdavimo leidimo kopiją pateikia apskrities viršininko administracijai. Kai išduodamas leidimas dirbti nekilnojamosios kultūros paveldo vertybės tvarkymo statybos darbus, jo kopija taip pat perduodama už nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugą atsakingai įgaliotai institucijai. Kai išduodamas statybos leidimas statiniui saugomoje teritorijoje, leidimo kopija perduodama saugomos teritorijos administracijai. Visais atvejais leidimo kopija nustatyta tvarka perduodama nekilnojamojo turto kadastro tvarkytojui.

15. Visiems statiniams, suprojektuotiems viename statinio projekte ir esantiems tiek statinio statybos sklype, tiek už jo ribų (pagal statinio projektavimo sąlygas suprojektuotiems inžineriniams tinklams ir susisiekimo komunikacijoms), tarp jų ir laikiniems statiniams (statomiems statybos reikmėms), taip pat visoms statybos rūšims, numatytoms statinio projekte (naujų statinių statybai, rekonstravimui, kapitaliniam remontui, griovimui, nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių tvarkymo statybos darbams), išduodamas vienas statybos leidimas. Leidime privaloma nurodyti normatyvinių statybos techninių dokumentų nustatytus kiekvieno statinio techninius rodiklius ir naudojimo paskirtį.

16. Jei statybos leidimas neišduodamas, valstybinio administravimo subjektas, kuriam pavesta išduoti šį leidimą, per 10 dienų nuo statytojo (užsakovo) dokumentų, nurodytų šio straipsnio 6 ar 7 dalyse, pateikimo praneša apie tai raštu statytojui (užsakovui), nurodydamas konkrečias leidimo neišdavimo priežastis. Jei leidimas per nustatytą terminą nebuvo išduotas ir statytojui (užsakovui) nepranešta apie neišdavimo priežastis, statytojas (užsakovas) turi teisę vykdyti statybą be leidimo, tačiau apie tai raštu praneša statybos leidimą išduodančiam viešojo administravimo subjektui ne vėliau kaip prieš 5 dienas iki statybos pradžios. Leidimą išduodantis viešojo administravimo subjektas privalo šį raštą įregistruoti kaip statybos leidimą. Atsisakymą išduoti statybos leidimą statytojas (užsakovas) gali apskųsti Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

17. Statybos leidimas galioja 10 metų (statyti laikiną statinį – iki leidime nurodyto laiko, kuris priklauso nuo statinio naudojimo paskirties), o leidimas griauti – 3 metus.

18. Statybos leidimas netenka galios:

1) kai įstatymų nustatyta tvarka žemės sklypas (jo dalis) paimamas visuomenės poreikiams;

2) teismo sprendimu;

3) jei nuo leidimo išdavimo dienos statinys nebuvo pradėtas statyti 3 metus arba nebuvo pripažintas tinkamu naudoti per 10 metų. Statytojas (užsakovas), norėdamas pradėti ar tęsti statybą, turi kreiptis į statybos leidimą išdavusią instituciją dėl naujo statybos leidimo išdavimo.

19. Apskrities viršininko administracija arba Vyriausybės atstovas, arba Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Vyriausybės įgaliotos institucijos turi teisę sustabdyti savivaldybės mero (jo įgalioto savivaldybės administratoriaus ar kito savivaldybės administracijos tarnautojo) išduoto statybos leidimo galiojimą nuo prašymo **(**pareiškimo**)** dėl šio leidimo panaikinimo pateikimo teismui dienos iki teismo sprendimo, jei šie viešojo administravimo subjektai kreipėsi į teismą dėl leidimo panaikinimo. Apskrities viršininko administracijos išduoto statybos leidimo galiojimą ta pačia tvarka turi teisę sustabdyti Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Vyriausybės įgaliotos institucijos.

20. Statybos leidimas statinį griauti netenka galios šio straipsnio 18 dalies nurodytais atvejais, taip pat jei per 3 metus nuo leidimo išdavimo dienos statinys nebuvo nugriautas. Statytojas (užsakovas), norėdamas pradėti ar tęsti statinio griovimą, turi kreiptis į statybos leidimą išdavusį viešojo administravimo subjektą dėl šio leidimo pratęsimo.

21. Statybos leidimų išdavimo procedūrai reikalingų dokumentų formas nustato Vyriausybės įgaliota institucija, o statybos leidimų nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių tvarkymo statybos darbams arba leidimų vykdyti statinių statybą nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių teritorijose – Vyriausybės įgaliota institucija kartu su įgaliota institucija, atsakinga už kultūros paveldo vertybių apsaugą.

22. Statybos leidimų apskaitą, sąrašą ir statistikos atskaitomybę tvarko apskrities viršininko administracija, o statybos leidimų nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių tvarkymo statybos darbams – ir už nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą atsakinga įgaliota institucija. Apskaitos ir sąrašo sudarymo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija. Leidimų statyti ar rekonstruoti branduolinės energetikos objektus apskaita ir sąrašas tvarkomas Branduolinės energijos įstatymo nustatyta tvarka.

24 straipsnis. Statinio pripažinimas tinkamu naudoti

1. Pastatytas, rekonstruotas ar kapitališkai suremontuotas statinys (jo dalis, kuri gali būti naudojama neatsižvelgiant į tai, ar likusių dalių statyba užbaigta) pripažįstamas tinkamu naudoti atlikus statinio (jo dalies) projekte numatytus statybos darbus ir įvykdžius to statinio (jo dalies) projektavimo sąlygas, atlikus nutiestų inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų (reikalingų pripažįstamam tinkamu naudoti statiniui ar jo daliai funkcionuoti) bandymus ir padarius geodezines nuotraukas. Statinio pripažinimas tinkamu naudoti yra nustatyta tvarka sudarytos komisijos atliekamas patikrinimas ir patvirtinimas, kad statinys pastatytas pagal privalomųjų statinio projekto rengimo dokumentų reikalavimus, pagal statinio projektą ir atitinka šio Įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustatytus esminius statinio reikalavimus.

2. Pastatytų statinių pripažinimo tinkamais naudoti tvarką, reikalavimus ir komisijos sudėtį nustato Vyriausybės įgaliota institucija, o kai atliekami nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių tvarkymo statybos darbai ar statinių statyba vykdoma šių vertybių teritorijose, – Vyriausybės įgaliota institucija kartu su įgaliota institucija, atsakinga už nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą; branduolinės energetikos objektams šią tvarką ir reikalavimus nustato Branduolinės energijos įstatymas.

3. Statinį galima naudoti tik įvykdžius šio straipsnio 1 dalies reikalavimus.

4. Pripažintas tinkamu naudoti statinys turi būti įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įregistruotas pagal nekilnojamojo turto registro įstatymo reikalavimus.

SEPTINTASIS SKIRSNIS
STATINIO AVARIJA

25 straipsnis. Statinio avarija

1. Statinio avarija (toliau – avarija) yra statinio ar jo dalies, konstrukcijų elementų, pertvarų ar ramsčių nevaldoma griūtis, taip pat žemės nuošliaužos statinio pagrindą ribojančiuose šlaituose,

statybų iškasose ar pylimuose. Įrenginių avarijos sąvoką apibrėžia konkrečių įrenginių reikalavimus nustatančios Vyriausybės įgaliotos institucijos.

2. Kai avarija įvyksta statinį statant, rekonstruojant, remontuojant ar griaunant, statybos rangovas (kai statyba vykdoma ūkio būdu, – statytojas (užsakovas) privalo nedelsdamas:

1) organizuoti ir suteikti pagalbą nukentėjusiems asmenims;

2) imtis skubių priemonių, kad būtų išvengta tolesnių avarijos pasekmių;

3) apsaugoti statinio avarijos vietą nuo poveikio, galinčio trukdyti tirti avarijos priežastis;

4) pranešti apie avariją savivaldybės merui (jo įgaliotam savivaldybės administratoriui ar kitam savivaldybės administracijos tarnautojui), apskrities viršininko administracijai; jei avarija įvyko statybos metu, – taip pat statytojui (užsakovui), statinio statybos techninės priežiūros vykdytojui ir statinio projektuotojui; jei yra nukentėjusių žmonių, – taip pat teisėsaugos institucijai ir Valstybinei darbo inspekcijai. Jeigu avarija įvyksta nekilnojamosioms kultūros paveldo vertybėms priskirtame statinyje, jų teritorijose, apie ją taip pat turi būti pranešta už nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugą atsakingai įgaliotai institucijai, o jeigu įvyksta avarija, dėl kurios buvo (gali būti) užteršta aplinka, – taip pat Aplinkos ministerijai; jei avarija susijusi su potencialiai pavojingais įrenginiais, apie ją taip pat turi būti pranešta Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatyme nurodytoms institucijoms;

5) jei statinio avarija įvyko dėl potencialiai pavojingų įrenginių avarijos arba jei dėl statinio avarijos buvo pažeisti šie įrenginiai, be šio straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodytų institucijų, apie tai pranešti atitinkamoms valstybinės priežiūros bei kontrolės institucijoms, o branduolinės energetikos objektų avarijos atveju – taip pat Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai;

6) aprašyti statinio būklę po avarijos bei nurodyti statinio pakitimus ir jų atsiradimo vietas.

3. Avarijos tyrimo ir likvidavimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija (avarijos, susijusios su įrenginiais, – valstybinės priežiūros institucijos pagal kompetenciją).

AŠTUNTASIS SKIRSNIS
STATYBOS VALSTYBINIS VALDYMAS. STATYBOS PRIEŽIŪRA

26 straipsnis. Statybos valstybinis valdymas

Statybos valstybinį valdymą vykdo Vyriausybė.

27 straipsnis. Statybos valstybinė priežiūra

1. Statybos valstybinę priežiūrą atlieka šie viešojo administravimo subjektai:

1) apskrities lygiu – apskrities viršininko administracija;

2) valstybės lygiu – Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Vyriausybės įgaliotos institucijos.

2. Branduolinės energetikos objektų statybos valstybinė priežiūra atliekama Branduolinės energijos įstatymo nustatyta tvarka.

3. Apskrities viršininko administracija pagal šio straipsnio 4, 5, 6 dalis atlieka visų statinių statybos valstybinę priežiūrą.

4. Apskrities viršininko administracija privalo tikrinti:

1) ar statinio statyba vykdoma pagal išduotą statybos leidimą ir ar statomas statinys atitinka šiame leidime nurodytus pagrindinius statinio techninius rodiklius bei statinio naudojimo paskirtį. Kai statomas nesudėtingas statinys ir leidimas neprivalomas, tikrinama, ar statinio statyba vykdoma turint šiam atvejui normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose nustatytus dokumentus;

2) ar statinio statyba bei griovimas nepažeidžia: žemės sklypo nuosavybės, valdymo ar naudojimo kitais pagrindais reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų; teritorijų planavimo dokumentų (kai jie privalomi); trečiųjų asmenų pagrįstų interesų; statinio projektavimo sąlygų sąvado;

3) ar statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovai atitinka šio Įstatymo ir Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytus atestavimo kvalifikacinius reikalavimus;

4) ar atliekama statinio statybos techninė priežiūra ir statinio projekto vykdymo priežiūra (kai jos privalomos) ir ar rangovas (kai statyba vykdoma rangos būdu) laikosi šių priežiūrų vadovų į statybos darbų žurnalą įrašytų reikalavimų; ar statybos darbų vykdymo dokumentai atitinka normatyvinių statybos techninių dokumentų nustatytus reikalavimus;

5) ar statinio laikančiosios konstrukcijos statomos ir montuojamos iš statybos produktų, turinčių atitikties dokumentus.

5. Apskrities viršininko administracijos atstovas dalyvauja statinį pripažįstant tinkamu naudoti.

6. Apskrities viršininko administracijos įgalioti pareigūnai pagal šio straipsnio 3, 4 ir 5 dalyse nustatytą kompetenciją turi teisę:

1) sustabdyti statinio statybą ir kreiptis į teismą šio Įstatymo 33 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytais atvejais;

2) kai tai susiję su pareigomis, netrukdomi patekti į statybvietes, statomus, rekonstruojamus, remontuojamus ar griaunamus statinius, juose esančius butus ir reikalauti iš statybos dalyvių pateikti visus statybos dokumentus;

3) Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatytais atvejais surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolus, nagrinėti administracinių teisės pažeidimų bylas ir skirti administracines nuobaudas arba teikti administracinių teisės pažeidimų bylas teismui;

4) Civilinio kodekso nustatytais atvejais kreiptis į teismą dėl civilinių bylų iškėlimo, kad būtų atlyginta valstybei padaryta žala dėl įstatymų nuostatų, kitų teisės aktų ir normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimų pažeidimo;

5) atstovauti teisme institucijai pagal įgaliojimą;

6) reikalauti iš statytojo (užsakovo) ir rangovo pašalinti statinio projekto ir normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimų pažeidimų padarinius;

7) tikrinti, ar statinio statybos techninio prižiūrėtojo ir statinio projekto vykdymo priežiūros vadovo veikla atitinka įstatymus, kitus teisės aktus bei normatyvinius statybos techninius dokumentus ir, jeigu yra pažeidimų, – taikyti įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytas poveikio priemones;

8) reikalauti ir gauti iš statybos dalyvių rašytinius ir žodinius paaiškinimus, dokumentų nuorašus ir kitą informaciją apie jų veiklą statyboje;

9) kreiptis į policiją, kai statybos dalyviai neleidžia statybos valstybinės priežiūros pareigūnams atlikti tarnybinių funkcijų;

10) sustabdyti savivaldybės mero (jo įgalioto savivaldybės administratoriaus ar kito savivaldybės administracijos tarnautojo) neteisėtai išduoto statybos leidimo galiojimą nuo prašymo (pareiškimo) dėl šio leidimo panaikinimo pateikimo teismui dienos iki teismo sprendimo.

7. Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Vyriausybės įgaliotos institucijos, vadovaudamasi šio straipsnio 6 dalyje nurodytomis teisėmis, atlieka šią statybos valstybinę priežiūrą:

1) metodiškai vadovauja apskrities viršininko administracijos tarnybai, atliekančiai statybos valstybinę priežiūrą, tikrina, ar ši priežiūra atitinka šį Įstatymą ir kitus statybą reglamentuojančius teisės aktus, ir patikrinimo išvadas teikia apskrities viršininkui;

2) pagal šio straipsnio 4 dalies reikalavimus atrankos būdu tikrina bet kurio Lietuvos Respublikoje statomo statinio statybos techninės veiklos pagrindinių sričių subjektų ir statybos dalyvių veiklą, viešai skelbia tikrinimo išvadas ir rekomendacijas pašalinti nustatytus pažeidimus bei trūkumus (jei jų yra);

3) atrankos būdu tikrina, ar statinių projektai ir ekspertizės įmonių atliktos statinių ekspertizės atitinka normatyvinius statybos techninius dokumentus;

4) sustabdo apskrities viršininko administracijos neteisėtai išduoto statybos leidimo galiojimą nuo prašymo (pareiškimo) dėl šio leidimo panaikinimo pateikimo teismui dienos iki teismo sprendimo.

8. Viešojo administravimo subjektų, atliekančių statybos valstybinę priežiūrą, pareigūnai, be Valstybės tarnybos įstatymo nustatyto atestavimo, privalo būti atestuoti Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka (patikrinama, ar jie yra susipažinę su šiuo Įstatymu ir kitais statybą reglamentuojančiais teisės aktais).

9. Statinio saugos ir paskirties reikalavimų valstybinės priežiūros institucijos pagal joms įstatymų ir kitų teisės aktų suteiktą kompetenciją atlieka statinio saugos ir paskirties reikalavimų vykdymo valstybinę priežiūrą:

1) nustato (pagal kompetenciją) šio Įstatymo 2 straipsnio 32 dalyje nurodytas statinio projektavimo sąlygas ir kontroliuoja, kaip jų laikomasi vykdant statybą;

2) nustatyta tvarka dalyvauja atliekant statinio projekto ekspertizę, statinį pripažįstant tinkamu naudoti.

10. Statybinių inžinerinių geodezinių tyrinėjimų valstybinę priežiūrą pagal kompetenciją atlieka apskričių viršininkai ir Vyriausybės įgaliota institucija.

11. Statybinių inžinerinių geologinių, geotechninių ir kitų šios srities tyrimų valstybinę priežiūrą atlieka Lietuvos geologijos tarnyba.

12. Statybos valstybinės priežiūros tvarką nustato Vyriausybė.

13. Viešojo administravimo subjektų, atliekančių statybos valstybinę priežiūrą, pareigūnai už šiame straipsnyje nustatytos statybos valstybinės priežiūros tvarkos pažeidimus atsako pagal Viešojo administravimo įstatymą.

28 straipsnis. Savavališkos statybos padarinių šalinimas

1. Apskrities viršininko administracijos, Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Vyriausybės įgaliotos institucijos pareigūnai, atliekantys statybos valstybinę priežiūrą pagal šio Įstatymo 27 straipsnio 3, 4, 6, 7 dalyse apibrėžtą kompetenciją, vadovaudamiesi Civiliniu kodeksu ir Administracinių teisės pažeidimų kodeksu, nustatę, kad statinio statyba vykdoma pažeidžiant šį Įstatymą ir kitus teisės aktus:

1) surašo savavališkos statybos aktą, pareikalauja iš statytojo ir rangovo (jei darbai vykdomi rangos būdu) tuojau pat sustabdyti statybos darbus ir įteikia jiems aktą pasirašytinai arba registruotu laišku;

2) Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta tvarka surašo administracinio teisės pažeidimo protokolą ir nagrinėja administracinę bylą dėl administracinės nuobaudos paskyrimo arba siunčia šį protokolą teismui;

3) nagrinėja savavališkos statybos priežastis bei aplinkybes, gauna statinio saugos ir paskirties reikalavimų valstybinės priežiūros institucijų išvadas, rengia ir teikia pagal priklausomybę apskrities viršininkui pasiūlymus dėl savavališkos statybos padarinių pašalinimo arba pagal kompetenciją priima reikalingą sprendimą.

2. Apskrities viršininko administracija arba Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Vyriausybės įgaliotos institucijos pagal šio Įstatymo 27 straipsnio 3, 4, 5, 6, 7 dalyse apibrėžtą kompetenciją išnagrinėja savavališkos statybos aktą bei pareigūnų siūlymus dėl jos padarinių pašalinimo ir nustatydama įvykdymo terminą priima vieną iš šių sprendimų:

1) sustabdyti statinio statybą ir pareikalauti iš statytojo (užsakovo) nugriauti statinį, jei teritorijoje, kurioje vykdoma naujo statinio statyba ar statinys rekonstruojamas, draudžiama bet kurio ar tam tikros paskirties naujo statinio statyba ar statinio rekonstravimas; per nurodytą terminą šio reikalavimo neįvykdžius, kreiptis į teismą;

2) jei statinio statyba gali būti vykdoma, leisti statytojui (užsakovui) parengti statinio projektą ir gauti statybos leidimą;

3) įpareigoti statytoją (užsakovą), įvykdžiusį šio straipsnio 2 dalies 2 punkto reikalavimus, perdirbti savavališkai atliktus statybos darbus pagal statinio projektą;

4) pareikalauti iš statytojo (užsakovo) savo lėšomis statinį nugriauti ir sutvarkyti statybvietę;

5) kreiptis į teismą nepriėmus šios dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytų sprendimų.

3. Jei statytojas (užsakovas) per nustatytą terminą neįvykdo šio straipsnio 2 dalies 2, 3, 4 punktuose nurodytų reikalavimų, apskrities viršininko administracija ar Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Vyriausybės įgaliotos institucijos pagal šio Įstatymo 27 straipsnio 3, 4, 6, 7 dalyse apibrėžtą kompetenciją teikia teismui prašymą (pareiškimą) dėl įpareigojimų vykdymo.

4. Savavališkos statybos akto surašymo tvarką bei formą nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

29 straipsnis. Statinio projekto ekspertizė. Statinio ekspertizė

1. Ypatingo statinio ir statinio, įrašyto į valstybės investicijų programą, projektų ekspertizė yra privaloma. Nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo statybos darbų projektų ekspertizės privalomumo atvejus nustato Vyriausybės įgaliota institucija kartu su įgaliota institucija, atsakinga už nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų statinių projektų ekspertizė atliekama naujų statinių statybos, statinių rekonstravimo ir kapitalinio remonto atvejais.

3. Statinio projekto ekspertizę ir statinio ekspertizę turi teisę atlikti Lietuvos Respublikoje įregistruota įmonė, gavusi Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka išduotą atestatą statinio projekto ekspertizei arba statinio ekspertizei atlikti. Atestate turi būti nurodyta statinio kategorija (iš nurodytų šio straipsnio 1 dalyje). Užsienio ekspertizės įmonė turi teisę atlikti statinio projekto ekspertizę arba statinio ekspertizę, jeigu ji turi savo šalies išduotus atestavimo dokumentus, kurie Lietuvos Respublikoje pripažįstami Konvencijos dėl užsienio valstybėse išduotų dokumentų legalizavimo panaikinimo (sudarytos 1961 m. spalio 5 d. Hagoje) pagrindu.

4. Statinio ekspertizė atliekama viešojo administravimo subjektų, atliekančių statybos valstybinę priežiūrą, reikalavimu tik tais atvejais, kai:

1) įvyko statinio avarija ar yra nustatyta jos grėsmė, pastebėtos statinio deformacijos;

2) gautas statytojo (užsakovo) ar statinio naudotojo skundas, kad statinys neatitinka esminių reikalavimų, nustatytų šio Įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje.

5. Statinio projekto ekspertizės, statinio ekspertizės rūšis ir atlikimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija, o nekilnojamosios kultūros paveldo vertybės tvarkymo statybos darbų projekto ekspertizės tvarką – Vyriausybės įgaliota institucija kartu su įgaliota institucija, atsakinga už nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugą.

30 straipsnis. Statinio statybos techninė priežiūra

1. Statinio (išskyrus nesudėtingą) statybos techninė priežiūra yra privaloma. Šis reikalavimas netaikomas atliekant statinio paprastąjį remontą.

2. Statinio statybos techninės priežiūros atlikimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

31 straipsnis. Statinio projekto vykdymo priežiūra

1. Statant, rekonstruojant, kapitališkai remontuojant ypatingą statinį ar statinį saugomoje teritorijoje, jo projekto vykdymo priežiūra yra privaloma.

2. Statytojas (užsakovas) turi teisę pavesti projektuotojui statinio projekto vykdymo priežiūrą ir statinio statybos techninę priežiūrą.

3. Statinio projekto vykdymo priežiūrą (statybos metu) statinio projektuotojo pavedimu atlieka statinio projekto rengėjas pagal statytojo (užsakovo) ir statinio projektuotojo sutartį. Statinio projektuotojo rašytiniu sutikimu arba kai statinio projektuotojo nebėra (nebeveikia projektą parengusi projektavimo įmonė, projektuotojas fizinis asmuo jau nesiverčia projektavimo veikla, neturi šios veiklos patento ar projekto vadovo atestato arba yra miręs), projekto vykdymo priežiūrą gali atlikti kitas statytojo (užsakovo) pasirinktas statinio projektuotojas. Jei statinio projektuotojas nevykdo ar pažeidžia statinio projekto vykdymo priežiūros reikalavimus (nustatytus Vyriausybės įgaliotos institucijos), statytojas (užsakovas) turi teisę nutraukti statinio projekto vykdymo priežiūros sutartį ar pasirinkti kitą projektuotoją (neprojektavusį statomo statinio) šiai priežiūrai atlikti.

4. Statinio projekto vykdymo priežiūros vadovą samdo (skiria) statytojas (užsakovas) arba projektuotojas (tas, kas skyrė ar pasamdė statinio projekto vadovą).

5. Statinio projekto vykdymo priežiūros tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija, o kai nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo darbai ar statinio statyba vykdomi šių kultūros vertybių teritorijoje, – Vyriausybės įgaliota institucija kartu su įgaliota institucija, atsakinga už nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugą.

32 straipsnis. Visuomenės informavimas apie visuomenei svarbių statinių statybos pradžią ir jo padariniai

1. Statytojas (užsakovas) privalo informuoti visuomenę apie visuomenei svarbių statinių projektavimo pradžią. Šių statinių sąrašus (nurodant statinių paskirtį) ir informavimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

2. Jei statinio projekto sprendiniai neatitinka patvirtintų teritorijų planavimo dokumentų, fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę kreiptis į apskrities viršininką, kad būtų sustabdytas statinio projektavimas ir nebūtų išduodamas statybos leidimas. Ginčus šiais klausimais nagrinėja teismas.

33 straipsnis. Statinio statybos ar projektavimo sustabdymas

1. Bet kuris viešojo administravimo subjektas, atliekantis statybos valstybinę priežiūrą, turi teisę sustabdyti statinio statybą savo iniciatyva arba kai reikalauja:

1) savivaldybės meras;

2) Vyriausybės atstovas;

3) statinio saugos ir paskirties reikalavimų valstybinės priežiūros institucija (jei įstatymai ir kiti teisės aktai nesuteikia jai teisės sustabdyti statinio statybą ar griovimą);

4) statytojas (užsakovas);

5) statinio projektuotojas, atliekantis statinio projekto vykdymo priežiūrą;

6) statinio statybos techninis prižiūrėtojas.

2. Sustabdyti statinio statybą turi teisę bet kuris statybos valstybinę priežiūrą atliekantis viešojo administravimo subjektas (nurodydamas statybos ar griovimo sustabdymo terminą), kai:

1) nustatoma, kad statinio statyba ar griovimas yra savavališki;

2) pateiktas prašymas (pareiškimas) teismui dėl statybos leidimo panaikinimo pagal šio Įstatymo 23 straipsnio 19 dalį;

3) statomas statinys neatitinka statybos leidime nurodytų statinio ploto ir tūrio matmenų bei statinio naudojimo paskirties;

4) nustatoma, kad statytojas (užsakovas) arba rangovas pažeidė statinio projekto sprendinius, taip pat normatyvinių statybos techninių dokumentų, normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų reikalavimus;

5) paaiškėja statinio projekto klaidos, dėl kurių atsirado statinio avarijos grėsmė;

6) statybos leidimas neteko galios.

3. Apskrities viršininkas turi teisę sustabdyti statinio projektavimą šio Įstatymo 32 straipsnio 2 dalyje nustatytu atveju.

4. Statinio statybą sustabdęs statybos valstybinę priežiūrą atliekantis viešojo administravimo subjektas surašo aktą nurodydamas įvykdytų statybos darbų mastą. Akto formą nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

5. Statytojas (užsakovas) ir rangovas privalo likviduoti šio straipsnio 2 dalyje nurodytus pažeidimus bei jų padarinius ir gauti statinio statybą sustabdžiusio statybos valstybinę priežiūrą atliekančio viešojo administravimo subjekto raštišką sutikimą tęsti statinio statybą. Jeigu šiame straipsnyje nurodyti reikalavimai neįvykdomi, statinio statybą sustabdęs viešojo administravimo subjektas kreipiasi į teismą.

34 straipsnis. Nebaigto statyti, rekonstruoti ar kapitališkai remontuoti statinio perleidimas

1. Nebaigto statyti, rekonstruoti ar kapitališkai remontuoti statinio perleidimo kitam juridiniam ar fiziniam asmeniui sutartis gali būti notaro patvirtinta tik pateikus šio statinio statybos valstybinę priežiūrą atliekančio viešojo administravimo subjekto pažymą, kad statinys statomas, rekonstruojamas ar kapitališkai remontuojamas be esminių nukrypimų nuo statinio projekto (statinių, kuriems privalomas projekto tvirtinimas, – patvirtinto projekto), o kai perleidžiamos nekilnojamosios kultūros vertybės, – taip pat už nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugą atsakingos įgaliotos institucijos tokio pat turinio pažymą.

2. Juridiniam ar fiziniam asmeniui, įsigijusiam nebaigtą statyti, rekonstruoti ar kapitališkai remontuoti statinį, visos statytojo, gavusio statybos leidimą, prievolės ir teisės pereina tik po to, kai šis leidimas perregistruojamas statinį įsigijusio asmens vardu.

3. Kad būtų perregistruotas statybos leidimas, statinį įsigijęs fizinis ar juridinis asmuo turi pateikti statybos leidimą išdavusiam viešojo administravimo subjektui dokumentus, nurodytus šio Įstatymo 23 straipsnio 6 dalies 2, 3, 8, 9 punktuose (kitus šioje dalyje nurodytus dokumentus privaloma pateikti tik tuo atveju, kai keičiamas statinio projektas), statinio perleidimo sutartį, nurodytą šio straipsnio 1 dalyje.

4. Kai perleidžiama nebaigto statyti, rekonstruoti ar kapitališkai remontuojamo statinio dalis, statybos leidimas neperregistruojamas. Perleistos dalies savininkas įgyja statytojo (užsakovo) teises ir pareigas tęsti statinio projekte numatytus darbus jam perleistoje statinio dalyje.

DEVINTASIS SKIRSNIS
STATINIO NUGRIOVIMAS

35 straipsnis. Statinio nugriovimas

1. Pastatytas ar nebaigtas statyti statinys (išskyrus nekilnojamąsias kultūros paveldo vertybes) nugriaunamas šiais atvejais:

1) savininko noru;

2) kai tai numatyta teritorijų planavimo dokumentuose (po to, kai žemės sklypas ar jo dalis arba statinys paimamas visuomenės poreikiams) – per savivaldybės tarybos sprendimu nustatytą laiką;

3) kai baigėsi laikino statinio naudojimo terminas;

4) kai statinys arba jo dalis yra fiziškai susidėvėję ir kelia grėsmę žmonėms bei aplinkai ir šis pavojus nepašalinamas per viešojo administravimo subjektų, atliekančių statybos valstybinę priežiūrą, ar savivaldybės mero nustatytą laiką;

5) kai statinys pastatytas ar statomas pažeidžiant šį ar kitus įstatymus, normatyvinius statybos techninius dokumentus, – per viešojo administravimo subjektų, atliekančių statybos valstybinę priežiūrą, ar savivaldybės mero nustatytą laiką;

6) kitais Civiliniame kodekse ir kituose įstatymuose numatytais atvejais.

2. Jei statinio savininkas šio straipsnio 1 dalies 2, 3, 4, 5, 6 punktuose nurodytais atvejais nenugriovė statinio per nustatytą laiką, sprendimą dėl jo nugriovimo ar nenugriovimo priima teismas statybos valstybinę priežiūrą atliekančių viešojo administravimo subjektų ar savivaldybės mero (jo įgalioto savivaldybės administratoriaus) teikimu.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS
STATINIO GARANTINIS TERMINAS

36 straipsnis. Statinio garantinis terminas. Statinio projektuotojo, rangovo ir statinio statybos techninio prižiūrėtojo prievolės per garantinį terminą

1. Statinio garantinis terminas nustatomas statinio projektavimo, rangos ir statinio statybos techninės priežiūros sutartyse. Šis terminas negali būti trumpesnis (skaičiuojant nuo statinio pripažinimo tinkamu naudoti dienos) kaip 5 metai, paslėptų statinio elementų (konstrukcijų, vamzdynų ir kt.) – 10 metų, o jeigu buvo nustatyta šiuose elementuose tyčia paslėptų defektų, – 20 metų.

2. Statinio projektuotojas, rangovas ir statinio statybos techninis prižiūrėtojas Civilinio kodekso nustatyta tvarka atsako už statinio sugriuvimą ar per garantinį terminą nustatytus defektus.

3. Garantinis terminas sustabdomas tam laikui, kurį statinys negalėjo būti naudojamas dėl nustatytų defektų, už kuriuos atsako rangovas.

4. Statinyje naudojamų statybos produktų ir įrenginių, kurie nesusiję su šio Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies reikalavimais (išskyrus statybos produktus ir įrenginius, kurie yra paslėptose statinio konstrukcijose), garantinis terminas nustatomas tiekėjo išduodamuose dokumentuose.

Vienuoliktasis skirsnis įsigalioja nuo 2003 m. liepos 1 d., tai nusako:
Nr. IX-598, 2001-11-13, Žin., 2001, Nr. 101-3598 (2001-11-30)

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS
STATINIO PROJEKTUOTOJO IR RANGOVO CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS DRAUDIMAS

37 straipsnis. Draudimo objektas ir draudimo sutartys

1. Statinio projektuotojo ir rangovo civilinė atsakomybė draudžiama privalomuoju draudimu, neatsižvelgiant į projektavimo ir statybos finansavimo šaltinius, statinio nuosavybės formą bei statinio projektuotojo, rangovo ir statytojo (užsakovo) juridinį statusą.

2. Draudimo objektas yra statinio projektuotojo ir rangovo civilinė atsakomybė už jų padarytą žalą statytojui (užsakovui) ir tretiesiems asmenims. Statinio projektuotojo ir rangovo civilinės atsakomybės draudimas apima taip pat jų subrangovų civilinės atsakomybės draudimą.

3. Tuo atveju, kai statytojas (užsakovas) nesudaro su projektuotoju projektavimo sutarties visam statinio projektui parengti, bet sudaro sutartis su skirtingais projektuotojais statinio projekto atskiroms dalims parengti, kiekvieno projektuotojo civilinė atsakomybė draudžiama atskirai.

4. Tuo atveju, kai statytojas (užsakovas) nesudaro su rangovu rangos sutarties visiems statinio statybos darbams vykdyti, bet sudaro sutartis su skirtingais rangovais atskiriems statybos darbams vykdyti, kiekvieno rangovo civilinė atsakomybė draudžiama atskirai.

5. Draudimo sutarties šalys yra draudėjas (statinio projektuotojas ar rangovas) ir draudikas (draudimo įmonė, turinti Valstybinės draudimo priežiūros tarnybos prie Finansų ministerijos valdybos leidimą vykdyti statinio projektuotojo ir rangovo civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą. Šis leidimas išduodamas pagal Valstybinės draudimo priežiūros tarnybos prie Finansų ministerijos valdybos patvirtintą tvarką).

6. Projektuojant ir statant nesudėtingus statinius ir atliekant statinio paprastąjį remontą, draustis privalomuoju statinio projektuotojo ir rangovo civilinės atsakomybės draudimu nebūtina. Taip pat neprivaloma draustis juridiniams ir fiziniams asmenims, atliekantiems statybos darbus ūkio būdu.

7. Draudimo galiojimo terminai nustatomi statinio projektuotojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėse ir rangovo privalomojo civilinės atsakomybės draudimo taisyklėse.

8. Statinio projektuotojo ir rangovo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartys sudaromos pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintas statinio projektuotojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisykles ir rangovo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisykles.

9. Jei draudimo sutartis buvo nutraukta ar pasibaigė anksčiau, negu nurodyta draudimo liudijime (polise), draudėjas privalo sudaryti naują draudimo sutartį.

10. Statinio projektuotojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo ir rangovo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įmokų dydžiai nustatomi draudimo sutartyse.

38 straipsnis. Statinio projektuotojo civilinės atsakomybės privalomasis draudimas

1. Kai draudėjas yra statinio projektuotojas, draudikas pagal privalomąjį civilinės atsakomybės draudimą atlygina draudimo išmokomis statytojui (užsakovui) ir tretiesiems asmenims draudėjo padarytą žalą asmens sveikatai arba žalą, atsiradusią dėl gyvybės atėmimo, bei žalą turtui.

2. Draudimo išmokos mokamos tik atsitikus draudiminiam įvykiui, remiantis šį įvykį patvirtinančiais oficialiais dokumentais.

3. Draudiminius ir nedraudiminius įvykius nustato statinio projektuotojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklės.

4. Draudėjas civilinę atsakomybę turi apdrausti pagal kiekvieną statinio projektą atskirai arba pagal projektavimo įmonės projektavimo darbų mastą per metus.

5. Draudėjo privalomojo civilinės atsakomybės draudimo minimalios sumos nustatomos projektuotojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėse.

39 straipsnis. Rangovo civilinės atsakomybės privalomasis draudimas

1. Kai draudėjas yra rangovas, draudikas pagal privalomąjį civilinės atsakomybės draudimą atlygina draudimo išmokomis statytojui (užsakovui) ir tretiesiems asmenims draudėjo padarytą žalą asmens sveikatai arba žalą, atsiradusią dėl gyvybės atėmimo, bei žalą turtui. Tuo atveju, kai draudėjas pats atlygina padarytą žalą, draudikas išmoka draudimo išmokas draudėjui.

2. Draudimo išmokos mokamos tik atsitikus draudiminiam įvykiui, remiantis šį įvykį patvirtinančiais oficialiais dokumentais.

3. Draudiminius ir nedraudiminius įvykius nustato rangovo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklės.

4. Draudėjas civilinę atsakomybę turi atskirai apdrausti dėl kiekvieno statomo statinio, dėl kurio sudaryta rangos sutartis.

5. Draudėjo privalomojo civilinės atsakomybės draudimo minimalios sumos nustatomos rangovo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėse.

DVYLIKTASIS SKIRSNIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

40 straipsnis. Atsakomybė už Įstatymo pažeidimus

Fiziniai ir juridiniai asmenys, pažeidę šio Įstatymo nuostatas, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. VIII-326, 97.06.26, Žin., 1997, Nr.65-1551 (97.07.09)
LIETUVOS RESPUBLIKOS STATYBOS ĮSTATYMO 10, 11, 12, 15, 18, 22, 24, 25, 29, 30, 31, 33 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. VIII-1909, 00.08.31, Žin., 2000, Nr.78-2360 (00.09.15)
STATYBOS ĮSTATYMO 16 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS
Šis įstatymas pradedamas įgyvendinti nuo 2001 m. liepos 1 d.

3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. VIII-1948, 2000 09 19, Žin., 2000, Nr. 84-2533 (2000 10 06)
STATYBOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Nauja įstatymo redakcija
Pakeistas įstatymo įsigaliojimas :
Šis įstatymas įsigalioja nuo 2001 m. rugpjūčio 1 d.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-134, 2000 12 23, Žin., 2000, Nr. 113-3621 (2000 12 30)
STATYBOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Įstatymai: VIII-1948 ir IX-134 neteko galios nuo 2001 m. rugpjūčio 1 d.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-470, 2001-07-12, Žin., 2001, Nr. 66-2411 (2001-08-01)
STATYBOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR STATYBOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMAS

4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-583, 2001-11-08, Žin., 2001, Nr. 101-3597 (2001-11-30)
STATYBOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Nauja įstatymo redakcija
Statybos įstatymo pakeitimo įstatymas, išskyrus jame išdėstyto Statybos įstatymo vienuoliktąjį skirsnį, įsigalioja nuo 2002 m. liepos 1 d.
Statybos įstatymo pakeitimo įstatyme išdėstyto Statybos įstatymo vienuoliktasis skirsnis įsigalioja nuo 2003 m. liepos 1 d.
Įstatymo įgyvendinimą nusako įstatymas:

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-598, 2001-11-13, Žin., 2001, Nr. 101-3598 (2001-11-30)
STATYBOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2001-12-03)
autrap@lrs.lt